

2018

2018

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN

Tilinpäätöstiedote 1.1. – 31.12.2018

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TILINPÄÄTÖSTIEDOTE 31.12.2018

Sisällysluettelo

Säästöpankkiryhmän tilinpäätöstiedote 31.12.2018	3	Varat	41
Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus	3	LIITE 10: Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	41
Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä	3	LIITE 11: Lainat ja saamiset	43
Toimintaympäristön kuvaus	3	LIITE 12: Johdannaiset ja suojauslaskenta	44
Säästöpankkiryhmän tulos ja tase	5	LIITE 13: Sijoitusomaisuus	46
Vakavaraisuus ja riskiasema	6	LIITE 14: Henkivakuutustoiminnan varat	48
Luottoluokitukset	9	LIITE 15: Myytävänä olevaksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät	49
Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkastajat	9	Velat	50
Muu kuin taloudellinen raportointi	10	LIITE 16: Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	50
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin	11	LIITE 17: Liikkeeseenlasketut velkakirjat	50
Olenneiset tapahtumat tilinpäätöspäivän jälkeen	13	LIITE 18: Henkivakuutustoiminnan velat	51
Vuoden 2019 näkymät	13	Muut liitetiedot	52
Tilinpäätöstiedote	15	LIITE 19: Käyvät arvot arvostusmenetelmän mukaisesti	52
Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma	15	LIITE 20: Rahoitusvarojen ja -velkojen nettoutus	58
Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma	16	LIITE 21: Vakuudet	59
Säästöpankkiryhmän tase	17	LIITE 22: Taseen ulkopuoliset sitoumukset	59
Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma	18	LIITE 23: Lähipiiritiedot	60
Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma	20	Vakavaraisuustiedot	62
Laatimisperiaatteet	21	LIITE 24: Vakavaraisuuden yhteenveto	62
LIITE 1: Kuvaus Säästöpankkiryhmästä ja Säästöpankkien yhteenliittymästä	21	LIITE 25: Omien varojen täsmäytyslaskelma	63
LIITE 2: Laatimisperiaatteet	23	LIITE 26: Omien varojen vähimmäismäärä	63
Tilikauden tulos	32	LIITE 27: Kokonaisvastuut vastuuryhmittäin	64
LIITE 3: Segmentti-informaatio	32		
LIITE 4: Korkokate	36		
LIITE 5: Palkkiotuotot ja -kulut, netto	37		
LIITE 6: Sijoitustoiminnan nettotuotot	38		
LIITE 7: Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	39		
LIITE 8: Liiketoiminnan muut tuotot	40		
LIITE 9: Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista	40		

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

1.1. – 31.12.2018

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus

Säästöpankkiryhmän (jäljempänä myös ”Ryhmä”) kilpailuetu perustuu ylivoimaiseen asiakaskokemukseen. Ryhmä rakentaa tulevaisuuttaan tämän vahvuuden ympärille ja kehittää asiakaskokemusta edelleen voimakkaasti eteenpäin. Säästöpankkiryhmän asiakkaat ovat tutkitusti poikkeuksellisen tyytyväisiä saamiinsa palveluihin. Palvelujen saavutettavuus ja laatu ovat Säästöpankkiryhmän asiakkaille tärkeitä asioita. Yhtä merkityksellisiä ovat toiminnan vastuullisuus, eettisyys ja päätöksenteon paikallisuus. Säästöpankeissa ollaan aina asiakkaan puolella ja edistetään paikallisyhteisöjen hyvinvointia.

Tilikauden aikana Säästöpankkiryhmä teki kattavan päivityksen liiketoimintastrategiaansa. Strategian mukaisesti asiakaskokemusta rakennetaan määrätietoisesti eteenpäin ja kehitetään asiantuntemusta, helpoutta, pitkäaikaista kumppanuutta ja talouden valmentamista painottavaan suuntaan. Tahdomme olla markkinoiden paras henkilökohtaisten ja digitaalisten palvelujen yhdistäjä. Osaamisemme mitta on asiakkaan saama hyöty.

Pankkitoiminta digitalisoituu vauhdilla sekä palvelujen että taustaprosessien osalta. Tilikauden aikana Säästöpankkiryhmä toi markkinoille uusia digitaalisia palveluja, ja tehosti prosessiaan automaatiolla ja robotiikalla. Tulevaisuuden Säästöpankkisä päivittäistransaktiot on kokonaan digitalisoitu ja fyysisissä palvelupisteissä tuotetaan asiakkaille suuren lisäarvon henkilökohtaisia pankkipalveluja, jotka ovat vaivattomasti saatavilla.

Säästöpankkiryhmän vuosi 2018 oli taloudellisesti kaksijakoinen. Vähittäispankkitoiminnan volyymit ja kannattavuus kasvoivat merkittävästi, mutta sijoitustoiminnan tuotot olivat selvästi alhaisemmat kuin edellisellä tilikaudella. Ryhmän strateginen taloudellinen tavoite on kasvaa kannattavasti ja riskit halliten vähittäispankkitoiminnassa ja varallisuuden hoidon palveluissa. Ryhmän erinomainen asiakastytyväisyys näkyi volyymik kasvuna erityisesti varallisuudenhoidon palveluissa ja antolainauksessa. Palkkiotuotot kasvoivat 6,7 prosenttia ja korkokate kasvoi matalasta korkotasosta huolimatta 7,4 prosenttia.

Jatkuva säästäminen ja rahastosijoittaminen ovat keskeinen osa Säästöpankkiryhmän liiketoimintaa. Näillä alueilla ryhmän liiketoiminta jatkoi odotetusti kasvuaan, vaikka markkina varsinkin loppuvuoden osalta oli hyvin haastava.

Säästämisen ja sijoittamisen ohella henkilö- ja yritysasiakkaiden rahoitus on Säästöpankkiryhmän pankkitoiminnan ytimessä. Antolainauksen tärkein tuotealue on asuntorahoittaminen, jossa Säästöpankkiryhmä jatkoi kannattavaa kasvuaan selvästi markkinaa nopeammin. Luottotappiot pysyivät alhaisina suhteessa luottokantaan.

Säästöpankkiryhmän kehitystyö oli erittäin aktiivista ja useita strategisia hankkeita vietin vuoden aikana eteenpäin, joilla parannetaan asiakaskokemusta, operatiivista tehokkuutta ja riskien hallintaa. Useat hankkeet ovat vuosien mittaisia ja kehitystyö tulee jatkumaan tulevilla tilikausilla. Säästöpankkiryhmän keskeisimpiin kehityshankkeisiin kuuluu peruspankkijärjestelmän uusiminen. Vuoden 2018 aikana valmistauduttiin intensiivisesti uuden järjestelmän hankintaan ja rakentamiseen. Uuden peruspankkijärjestelmän on tarkoitus mahdollistaa nopeampi ja tehokkaampi palvelujen käyttöönotto, parempi valmius tiedon

hallintaan ja kustannustehokkaampi transaktioiden ja sopimusten hallinta.

Finanssialan sääntely lisääntyy edelleen voimakkaasti. Vuoden 2018 tärkeimpiin sääntelyhankkeisiin kuuluivat esimerkiksi rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin (MiFID II) ja EU:n tietosuojasetuksen (GDPR) implementointi. Ryhmän kannalta merkittävin tilinpäätösstandardin muutos oli IFRS 9 Rahoitusinstrumentit, jonka mukaan merkittävä osa Ryhmän sijoitusomaisuudesta arvostetaan jatkuvasti markkina-arvoon. Tämä selittää osaltaan sijoitustoiminnan tuloksen vaihtelua.

Peruspankkitoiminnan yksi avaintekijä on jälleenrahoituksen kustannus. Säästöpankkiryhmä perusti jälleenrahoituksensa tehostamiseksi kiinnitysluottopankin vuonna 2016. Kiinnitysluottopankki on emittoinut miljardin euron edestä katettua joukkovelkakirjalainaa, jolla on myönteinen vaikutus Ryhmän jälleenrahoituskustannukseen. Säästöpankkiryhmän katetuille joukkovelkakirjalainoille on vahvistettu S&P Global Ratingsin luottoluokitus AAA. Säästöpankkien keskusluottolaitoksella, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:llä, on S&P Global Ratings luottoluokitus A-/A-2. Luokitusten näkymät ovat vakaat.

Säästöpankkiryhmä jatkoi aktiivisesti strategisten kumppanuuksien rakentamista ja julkaisi useita kumppanuuksia tilikauden aikana. Myös aiemmin julkaistuja strategisia kumppanuuksia kehitettiin aktiivisesti eteenpäin.

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Säästöpankkiryhmä on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän (jäljempänä myös ”Yhteenliittymä”) muodostaneista Säästöpankeista, keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy. Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkiryhmän rakenteesta löytyy lisätietoa sivulta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma.

Toimintaympäristön kuvaus

Globaali talousnäky

Vuoden 2018 alkaessa globaalin talouden suhdannenäkymä oli hyvin positiivinen. Euroopassa yleinen talousluottamus oli vahvimmillaan yli 17 vuoteen ja Yhdysvalloissakin kuluttajien luottamus oli noussut selvästi finanssikriisiä edeltäneiden

huipputasojen yläpuolelle. Jo keväällä kävi kuitenkin selväksi, ettei maailmantalouden kasvu enää jatku odotusten mukaisena. Yhdysvaltoja lukuun ottamatta suurimmissa teollisuusmaissa kasvu alkoi vuoden keskivaiheilla selvästi hidastua. Sijoitusmarkkinoilla talouden odotusten ja toteutuneen kehityksen välinen ristiriita näkyi merkittävinä korjausliikkeinä omaisuuserien hinnoittelussa. Teollisuusmaiden keskimääräinen BKT-kasvu oli jäämässä vuonna 2018 hieman yli kahden prosentin tuntumaan. Euroalueella kasvu painui jo alle kahteen prosenttiin. Yhdysvalloissa suhdannevire jatkui kuitenkin hyvänä ja kasvu kiihtyi veronalennusten ja muun elvytyksen siivittämänä lähelle kolmea prosenttia. Kehittyvillä markkinoilla BKT-kasvu pysyi noin 4,5 prosentissa.

Osaltaan kasvun hidastuminen johtui varsin tyypillisistä korkeasuhdanteen ilmiöistä. Odotus nousevista koroista, osaavan työvoiman saatavuusongelmat sekä muut kapasiteettirajoitteet loivat kitkaa talouden rattaisiin. Tämän lisäksi poliittiset riskit sävyttivät kansainvälistä toimintaympäristöä. Ehkä pahinta oli USA:n presidentti Donald Trumpin lietsoma kauppapoliittinen nokittelu. Raaka-aineille ja välituotteille asetetut tullit iskivät jo laajasti tuotannon arvoketjuihin. Kauppasodan tulevaan kehitykseen liittyvä epävarmuus alkoi myös lykätä yritysten investointipäätöksiä, mikä näkyi hidastuvana kasvuna esimerkiksi Saksan ja Suomen teollisuuden tilauksissa. Myös vaikeasti ennakoitavat Brexit-neuvottelut, Kiinan talouskasvun hidastuminen, Turkin valuuttakriisi sekä Italian velkaongelmat lietsoivat epävarmuutta.

Vuoden 2018 aikana USA:n keskuspankki Fed kiihdytti rahapolitiikan kiristämistä. Fed nosti ohjaukorkoa kaikkiaan neljä kertaa ja päätyi 2,25-2,50 prosentin vaihteluväliin. Fed:n kiristävällä rahapolitiikalla oli jo vaikutuksia maailmantalouteen. Ensimmäisiä kärsijöitä olivat ulkomaisesta rahoituksesta riippuvaiset kehittyvät taloudet ja niissä toimivat yritykset, joiden dollarilainojen kustannukset nousivat selvästi. Kiristykset alkoivat loppuvuotta kohden kuitenkin tuntua myös kotimarkkinoilla. Pitkäkestoisen kiinteän asuntorahoituksen hinta nousi viiden prosentin tuntumaan, mikä näkyi asuntokaupan ja rakentamisen lievänä hidastumisena. Euroopan keskuspankki EKP ei vielä varsinaisesti aloittanut rahatalouden kiristystoimia, mutta se kuitenkin irtautui vuoden lopussa ns. määrällisestä elvytyksestä.

Korkoympäristö

Euroalueen korot ovat kokonaisuutena katsoen säilyneet matalina vuoden 2018 aikana. Lyhyiden korkojen liikkeet ovat olleet vähäisiä painottuen lievään nousuun loppuvuodesta. Pitkät korot ovat puolestaan alkuvuoden ja alkusyksyn nousu-yritysten jälkeen laskeneet vuoden aloitustason alle.

Pankkitoiminnan korkokatteelle vallitseva suhteellisen lattea korkokäyrä luo haasteita maturiteettitransformaatiotulon kiihtymisen kautta. Myös sääntelyvaateet (LCR & MREL) yhdistettynä EKP:n matalaan talletuskorkoon tuovat rahoituskatteeseen lisärasitetta.

Sijoitusmarkkinat

Vuonna 2018 sijoitusmarkkinoilla nähtiin voimakkaita kurssiliikeitä ja sijoitustuotot laskivat merkittävästi edellisiin vuosiin verrattuna. Alkuvuoden aikana talouskasvu jatkui suotuisasti, mikä osaltaan tuki riskinottohalukkuutta. Vuoden toisella puoliskolla sijoittajien huoli talouden kehitysuunnasta ja samanaikainen poliittisten riskien nousu johtivat osakekurssien laskuun. Osakemarkkinoiden volatilitteetti nousi merkittävästi aikaisemmista vuosista ja kurssiliikkeet olivat

erityisen voimakkaita syksyn aikana. Osakemarkkinoiden tuotot jäivät negatiiviseksi kaikilla päämarkkina-alueilla.

Yhdysvalloissa nähtiin vuoden aikana voimakasta pitkien korkojen nousua, joka kuitenkin pysähtyi loppuvuodesta inflaatio-odotusten laskiessa. Euroopassa pitkien korkojen merkittävää nousua ei nähty ja tämän seurauksena valtionlainojen tuotot nousivat odotettua korkeammaksi. Muutokset Italian poliittisessa tilanteessa uuden hallituksen myötä nousivat sijoittajien huolenaiheeksi. Tämän seurauksena Italian valtionlainojen riskipreemiot nousivat merkittävästi toisella vuosipuoliskolla. Vastaavasti yrityslainojen riskipreemiot nousivat epävarmuuden kasvaessa. Sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa yrityslainojen tuotot jäivät negatiiviseksi lähes kaikissa luottoluokituksissa.

Kehittyvien talouksien näkymät heikentyivät kauppapoliittisten riskien ja epävarmuuden lisääntyessä. Kehittyvien talouksien valuutat heikentyivät merkittävästi, mikä laski paikallisen valuutan korkotuotot negatiiviseksi. Myös kehittyvien maiden osakemarkkinat laskivat tasaisesti vuoden 2018 aikana ja tuotot osakkeiden osalta jäivät negatiiviseksi.

Tuleva vuosi käynnistyy epävarmoissa tunnelmissa. Poliittiset riskit ovat suuressa roolissa ja niihin liittyvä epävarmuus pienentää riskinottohalukkuutta sijoittajien keskuudessa. Myös talouskasvuun liittyy riskejä, joiden vuoksi sijoitustuotot jäänevät aikaisempia vuosia alhaisemmaksi.

Suomen taloustilanne

Suomen taloudessa vuosi 2018 käynnistyi hyvin optimistisissa tunnelmissa, mutta vuoden toiselta vuosineljännekseltä alkaen suhdannenäkymä alkoi muuttua heikompaan suuntaan. Maailmantalouden lisääntynyt epävarmuus näkyi viennin vedon vaimenemisena. Myös teollisten investointien kehitys jäi selvästi odotuksia heikommaksi. Yksityisen kulutuskyssynnän kasvu ei jatkunut niin vahvana kuin hyvän työllisyystilanteen ja rivakan palkkasumman kasvun perusteella olisi voinut olettaa. Viime vuosina kotitalouksien velkalasti on paisunut, säästämisaste painunut negatiiviseksi ja maksuvaikeuksissa olevien määrä kasvanut. Kotitaloudet näyttäisivät heränneen taloudenpitonsa haavoittuvuuksiin ja säästäminen todennäköisesti kääntyi vuonna 2018 nousuun.

Alkuvuoden mainion kehityksen ansiosta työllisyys parani edelleen merkittävästi vuonna 2018. Työttömyysasteen lasku jatkui ja työllisyysaste nousi jo hyvin lähelle hallituksen 72 prosentin tavoitetta. Vuoden keskivaiheilla työllisyyden nettokasvu alkoi kuitenkin hidastua. Hidastumisen taustalla oli sekä talouden kysyntätekijöiden hiipumista että työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmien pahenemista. Yhä useammat yritykset raportoivat vaikeuksista löytää sopivaa työvoimaa. Kokonaisuutena työllisyyden paranemisen vauhti kuitenkin jatkui vuonna 2018 yllättävänkin voimakkaana. Tehtyjen työtuntien määrä kasvoi jopa bruttokansantuotetta nopeammin eli tuottavuuden kasvu pysähtyi.

Käytettävissä olevien tietojen valossa Suomen BKT-kasvu jäi vuonna 2018 noin 2,3 prosentin tasolle.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntokauppaa ohjaavien tekijöiden (työllisyys, korkotaso ja kuluttajien luottamus) olisi pitänyt tukea positiivista virettä asuntomarkkinoilla. Näin ei ole kuitenkaan käynyt. Käytettyjen asuntojen kauppajen määrä on vähentynyt lähes kolme prosenttia vuodesta 2017. Tähän on vaikuttanut tarjolla olevien uudisasuntojen suuri määrä, sijoittajien vähentynyt kiinn

nostus asutussijoittamiseen sekä ensiasunnon ostajien määrän vähentyminen. Markkinat eri maantieteellisillä alueilla ovat jatkaneet eriytymistään. Uusimaa ja muut suuret kaupungit ovat edelleen kasvaneet, kun taas useilla muilla alueilla kuten Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa on suunta ollut vastakkainen. Oheiseen polarisaatioon vaikuttaa vahvasti väkiluvun ja työllisten määrän kehitys. Käytettyjen kauppohen määrä tulee ennustemme mukaan laskemaan 0-5 prosenttia vuonna 2019.

Sijoitusasutuskysyntä väheni selkeästi vuonna 2018 johtuen vuokra-asuntojen tarjonnan vahvasta kasvusta ja jopa ylitarjonnasta useilla paikkakunnilla. Tämä lisääntynyt tarjonta hyllytti vahvasti vuokratason nousua. Erityisesti asuntorahastosten ostot vähenivät. Useat sijoittajat päättivät lisäksi myydä omistamiaan sijoitusasuntoja mikä näkyi pienten asuntojen lisääntyneenä tarjontana usealla paikkakunnalla. Näiden pienten asuntojen myyntiajat kasvoivat merkittävästi verrattuna vuosiin 2016 ja 2017.

Uudisrakentaminen jatkui vuonna 2018 erittäin vahvana vähenevästä kysynnästä huolimatta. Myönnettyjen rakennuslupien määrä oli lähes koko vuoden laskussa, mikä enteilee rakennusliikkeiden lisääntyvästä varovaisuudesta. Tähän varovaisuuteen on vaikuttamassa sijoitusasutuskysynnän väheneminen sekä laaja julkinen keskustelu suurien taloyhtiölainojen riskeistä. Lisäksi vaikuttamassa on hyvällä sijainnilla sijaitsevien tonttien vähäisyys. Rakennusliikkeet panostavat entistä enemmän korjausrakentamiseen. Vuonna 2019 ennustamme uudisasutokauppojen määrän laskevan 10-20 prosenttia.

Käytettyjen kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat vuonna 2018 keskimäärin noin yhden prosentin, mikä oli merkittävästi vähemmän kuin vuonna 2017. Hintojen nousussa oli vahvasti eriytymistä, eli pääkaupunkiseudulla nousua tapah-

tui noin kolme prosenttia ja muualla Suomessa hinnat laskivat noin kaksi prosenttia. Ennustamme käytettyjen asuntojen hintojen pysyvän lähes ennallaan tai jopa laskevan koko maassa vuonna 2019. Hintoihin vaikuttaa yleisen taloustilanteen lisääntynyt epävarmuus ja uudisrakentamisen väheneminen.

IFRS 9 -standardin käyttöönotto

Säästöpankkiryhmä otti käyttöön 1.1.2018 alkaen IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin. IFRS 9 -standardin käyttöönoton suurimmat vaikutukset kohdistuivat rahoitusvarojen ja -velkojen luokitteluun sekä arvonalentumisten laskemiseen ja kirjaamiseen. IFRS 9 -standardin rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu lisää Ryhmän tulosvolatiliteettiä lyhyellä aikavälillä, koska suuri osa Ryhmän sijoitusomaisuudesta käsitellään tulosvaikutteisesti ja esitetään kaupankäynnin nettotuotoissa. IFRS 9:n voimaantulon myötä Ryhmä on vähentänyt sijoitus-toimintansa riskinottoa.

IFRS 9 -standardiin siirtyminen toi mukanaan uuden mallin arvonalentumisten laskemiseen ja kirjaamiseen. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista on laskettu vuonna 2018 IFRS 9 -standardin mukaisesti, joten ne eivät ole täysin vertailukelpoisia aiemman IAS 39 -standardin mukaisesti laskettujen arvonalentumistappioiden kanssa. Tilikauden aikana odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamallia on tarkennettu. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä esitetyt 1.1.2018 odotettavissa olevat luottotappiot olivat 50,5 miljoonaa euroa ja tarkennetun laskentamallin jälkeen 43,9 miljoonaa euroa. Laskentamallin tarkennuksesta johtuva muutos oli 6,7 miljoonaa euroa avaavaan taseeseen 1.1.2018.

Tulos ja tase-erien vertailulukuna on käytetty IAS 39:n mukaista lukua vuoden 2017 lopun tilanteesta, ellei toisin mainita.

Säästöpankkiryhmän tulos ja tase

Säästöpankkiryhmän tunnusluvut

(1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017	1-12/2016	1-12/2015	1-12/2014*
Liikevaihto	278 517	331 366	304 340	298 475	295 628
Korkokate	152 704	142 176	131 693	125 018	122 022
% liikevaihdosta	54,8 %	42,9 %	43,3 %	41,9 %	41,3 %
Tulos ennen veroja	36 408	88 210	69 603	69 699	63 137
% liikevaihdosta	13,1 %	26,6 %	22,9 %	23,4 %	21,4 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	234 670	282 191	245 376	230 531	223 903
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-197 718	-182 693	-158 060	-146 128	-143 763
Kulu-tuottosuhte	84,3 %	64,7 %	64,4 %	63,4 %	64,2 %
Taseen loppusumma	11 705 740	11 326 105	10 423 646	9 189 391	8 400 544
Oma pääoma	1 028 796	1 017 520	953 402	880 694	841 230
Oman pääoman tuotto %	3,0 %	7,3 %	6,2 %	6,7 %	5,7 %
Kokonaispääoman tuotto %	0,3 %	0,7 %	0,6 %	0,7 %	0,6 %
Omavaraisuusaste %	9,2 %	9,0 %	9,1 %	9,6 %	10,0 %
Vakavaraisuussuhde %	18,2 %	19,1 %	19,5 %	18,8 %	18,6 %
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-3 868	-13 266	-8 411	-6 127	-10 539

* Taloudellista lisäinformaatiota Säästöpankkiryhmästä ennen Säästöpankkien yhteenliittymän toiminnan käynnistämistä (31.12.2014)

Säästöpankkiryhmä otti käyttöön 1.1.2018 alkaen IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin. Tuloksen vertailulukuina on käytetty IAS 39 -standardin mukaisia vuoden 2017 tai aikaisempien vuosien vastaavien vertailujaksojen lukuja. Tulos ja tase-erien vertailulukuina on käytetty IAS 39:n mukaista lukua vuoden 2017 lopun tilanteesta, ellei toisin mainita.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2017)

Säästöpankkiryhmän tulos ennen veroja oli 36,4 miljoonaa euroa (88,2). Tilikauden voitto oli 30,6 miljoonaa euroa, josta Säästöpankkiryhmän omistajien osuus oli 30,1 miljoonaa euroa (70,4).

Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan tuotot laskivat 234,7 miljoonaa euroon (282,2). Kasvua oli korkokatteessa ja palkkiotuotoissa. Liiketoiminnan tuotot laskivat kaupankäynnin nettotuotoissa, sijoitustoiminnan nettotuotoissa sekä henkivakuutustoiminnan nettotuotoissa. Kaupankäynnin nettotuotot olivat -24,3 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan tuotot esitetään IFRS 9 -standardin mukaisesti, minkä seurauksena suuri osuus pankkien sijoitusomaisuudesta käsitellään tulosvaikutteisesti ja esitetään kaupankäynnin nettotuotoissa.

Korkokate kasvoi 7,4 prosenttia ollen 152,7 miljoonaa euroa (142,2). Korkoriskien hallinnassa käytettävien johdannaisten osuus korkokatteesta oli 23,5 miljoonaa euroa (21,9) eli 15,4 prosenttia korkokatteesta (15,4). Korkokatteen kasvuun vaikutti positiivinen asuntolainakannan kehitys sekä Säästöpankkiryhmän edullisemat varainhankinnan kulut. Korkokulut alenivat 16,3 prosenttia ja olivat 33,2 miljoonaa euroa (39,7). Säästöpankkiryhmän varainhankinnan kulut ovat laskeneet Säästöpankkien Keskuspankin liikkeeseenlaskemien vakuudettomien joukkovelkakirjalainojen ja Sp-Kiinnitysluottopankin katettujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskujen myötä.

Palkkiotuotot ja -kulut, netto kasvoi 6,7 prosenttia 84,5 miljoonaa euroon (79,2). Erityisesti rahastoista, luottokorteista ja maksuliikenteestä saadut palkkiot kasvoivat. Myös muut luotonantoon liittyvät palkkiot kasvoivat hieman volyymikasvun myötä.

Sijoitustoiminnan tuotot esitetään IFRS 9 -standardin mukaisesti, jonka seurauksena suuri osuus pankkien sijoitusomaisuudesta käsitellään tulosvaikutteisesti ja esitetään kaupankäynnin nettotuotoissa. Säästöpankkiryhmän sijoitusomaisuudesta 466,2 miljoonaa euroa käsitellään käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 5,0 miljoonaa euroa (39,1). Sijoitustoiminnan nettotuotot muodostuvat käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen realisoituneista voitoista. Vuoden 2018 esitetyt kaupankäynnin nettotuotot ja sijoitustoiminnan nettotuotot eivät ole vertailukelpoisia vertailukauden lukuihin. Tuloksen vertailulukuina on käytetty IAS 39 -standardin mukaisia lukuja.

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 13,2 miljoonaa euroa (15,6). Vakuutusmaksutulo laski vertailuvuodesta 22 prosenttia. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat -49,3 miljoonaa euroa (37,3). Henkivakuutustoiminnan nettotuottojen laskuun vaikuttaa negatiivinen kehitys Henkivakuutuksen sijoitustoiminnassa.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 3,7 miljoonaa euroa (3,1).

Liiketoiminnan kulut nousivat kokonaisuudessaan 8,2 prosenttia 197,7 miljoonaa euroon (182,7). Henkilöstökulut kasvoivat 4,7 prosenttia 83,6 miljoonaa euroon (79,8). Säästöpankkiryhmän kokonaisresurssien keskimääräinen määrä tilikaudella kasvoi vastaavasti 10,9 prosenttia ollen 1 386 (1 250) henkilötyövuotta tilikaudella 2018. Muut hallintokulut kasvoivat 15,7 prosenttia ollen 79,7 miljoonaa euroa (68,9). Kasvu selittyi merkittävästi osin ICT-kulujen kasvulla.

Ryhmän kulu-tuotosuhde oli 84,3 prosenttia (64,7).

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat tilikaudella 13,1 miljoonaa euroa (14,0).

Ryhmän arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 3,9 miljoonaa euroa (9,3). Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista on laskettu vuonna 2018 IFRS 9 -standardin mukaisesti, joten ne eivät ole täysin vertailukelpoisia aiemman IAS 39 -standardin mukaisesti laskettujen arvonalentumistappioiden kanssa. Katsauskaudelle toteutuneet luottotappiot olivat 10,9 miljoonaa euroa. Arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,04 prosenttia (0,17) luottokannasta. Ryhmän yli 90 päivän erääntyneet saamiset kasvoivat edellistä vuodesta ja olivat noin 0,8 prosenttia (0,6) luottokannasta.

Ryhmän efektiivinen tuloveroprosentti oli 15,8 prosenttia (18,5).

Tase ja rahoitus (vertailutieto 31.12.2017)

Säästöpankkiryhmän tase oli vuoden 2018 lopussa 11,7 miljardia euroa (11,3), jossa oli kasvua 3,4 prosenttia. Ryhmän kokonaispääoman tuotto oli 0,3 prosenttia (0,7).

Lainat ja saamiset asiakkailta olivat 8,5 miljardia euroa (7,8) ja kasvua oli edellisvuodesta 9,5 prosenttia. Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 92,0 miljoonaa euroa (33,2). Säästöpankkiryhmän sijoitusomaisuus oli 1,2 miljardia euroa (1,3) ja laski 8,7 prosenttia vertailuvuoteen nähden. Henkivakuutustoiminnan varat olivat 841,7 miljoonaa euroa (855,4).

Säästöpankkiryhmän velat asiakkaille olivat 6,9 miljardia euroa (6,4) ja kasvua oli 8,1 prosenttia. Velat luottolaitoksille olivat 288,0 miljoonaa euroa (227,0). Liikkeeseenlasketut velkakirjat olivat 2,5 miljardia euroa (2,6). Henkivakuutustoiminnan velat olivat 801,8 miljoonaa euroa (803,1).

Säästöpankkiryhmän oma pääoma oli 1 028,8 miljoonaa euroa (1017,5), jossa kasvua oli 1,1 prosenttia. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta oli 24,9 miljoonaa euroa (26,5). Ryhmän oman pääoman kasvu selittyy pääosin tilikauden tuloksella. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattava käyvän arvon muutos oli tilikaudella -17,4 miljoonaa euroa (-3,9). Rahavirran suojauksen vaikutus omaan pääomaan oli 0,3 miljoonaa euroa (-1,0). Katsauskauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen olivat yhteensä -16,7 miljoonaa euroa (-6,0). Ryhmän oman pääoman tuotto oli 3,0 prosenttia (7,3).

Vakavaraisuus ja riskiasema

Vakavaraisuus (vertailutieto 31.12.2017)

Vuoden 2018 lopussa Säästöpankkien yhteenliittymän pääomarakenne oli vahva ja koostui suurimmaksi osaksi ydinpääomasta (CET1). Omat varat yhteensä olivat 978,0 miljoonaa euroa (984,6), josta ydinpääoman osuus oli 948,2 miljoonaa euroa (939,1). Ydinpääoman kasvu johtui tilikauden voitosta. Säästöpankkien yhteenliittymällä ei ole ensisijaista lisäpääomaa. Toissijaisia pääomia (T2) oli 29,7 miljoonaa euroa (45,5), joka koostui katsauskaudella debentuurilainoista. Riskipainotetut erät olivat 5 385,6 miljoonaa euroa (5 165,7), eli 4,3 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Merkittävin muutos riskipainotettujen erien nousussa oli asuntoluottokannan kasvu. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 18,2 prosenttia (19,1) ja ydinvakavaraisuussuhde oli 17,6 prosenttia (18,2).

Säästöpankkien yhteenliittymän pääomavaade on 593,3 miljoonaa euroa (569,4), joka vastaa 11,0 prosenttia riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä. Pääomavaateen koostumus on säilynyt edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ennallaan.

Pääomavaatimus muodostuu seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetukseen (CRR) perustuva vähimmäisvaade vakavaraisuussuhdeluvulle (8 prosenttia)
- 2,5 prosenttia luottolaitoslain mukainen kiinteä CET1 lisäpääomavaatimus
- 0,5 prosenttia Finanssivalvonnan asettama CET1 Pilari 2 vaatimus ja
- Ulkomaisten vastuiden maakohtaiset muuttuvat CET1 lisäpääomavaatimukset.

Järjestelmäriskipuskuria koskeva luottolaitoslain muutos tuli voimaan 1.1.2018. Lain muutoksen seurauksena Finanssivalvonta sai käyttöönsä uuden makrovakausvälineen, jonka tarkoituksena on kattaa rahoitusjärjestelmän pitkäaikaisten ja suhdanteista riippumattomia riskejä. Finanssivalvonta teki päätöksen järjestelmäriskipuskurin asettamisesta suomalaisille luottolaitoksille 29.6.2018. Säästöpankkien yhteenliittymälle asetettava järjestelmäriskipuskuri on suuruudeltaan yksi prosentti riskipainotettujen saamisten yhteismäärästä, ja puskuri tulee voimaan 1.7.2019.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositioneille.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Finanssivalvonta on antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä toimivalle Säästöpankkiliitto osk:lle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	986 758	969 674
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-38 524	-30 591
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	948 235	939 082
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	948 235	939 082
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	29 736	45 483
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	29 736	45 483
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	977 970	984 565
Riskipainotetut erät yhteensä	5 385 564	5 165 694
josta luottoriskin osuus	4 815 965	4 601 921
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	72 423	72 541
josta markkinariskin osuus	38 332	39 879
josta operatiivisen riskin osuus	458 844	451 354
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	17,6 %	18,2 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	17,6 %	18,2 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	19,1 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	977 970	984 565
Pääomavaatimus yhteensä *	593 940	569 379
Josta Pilari II lisäpääomavaatimusten osuus	26 928	25 828
Pääomapuskuri	384 031	415 186

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta, joka tuli voimaan 30.6.2017 ja ulkomaisten vastuuden maakohteisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankkien yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste oli 8,6 prosenttia (8,8). Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa Yhteenliittymän ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuusiin. Säästöpankkien yhteenliittymä seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

Vähimmäisomavaraisuusaste

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Ensisijainen pääoma	948 235	939 082
Vastuiden kokonaismäärä	11 035 250	10 639 424
Vähimmäisomavaraisuusaste	8,6 %	8,8 %

Rahoitusvakausvirasto ja kriisinratkaisu

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1995/2014), joka teki Säästöpankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman alkuvuodesta 2017. Rahoitusvakausvirasto asetti 24.5.2017 Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 8 luvun 7 §:ssä tarkoitetun alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärän. Alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä tulee täyttää alkaen 31.12.2018. Vaade koskee vain yhteenliittymätasoa, mutta Rahoitusvakausvirasto arvioi vaateen asettamista jäsenluottolaitostasolla uudelleen vuonna 2019. Alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä on luonteeltaan Pilari 2 -tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti. Rahoitusvakausvirasto on päättänyt, että Säästöpankkien yhteenliittymän alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä on omien varojen vähimmäismäärä kerrottuna kahdella. Tällä hetkellä vaade on 22 prosenttia Säästöpankkien yhteenliittymän kokonaisriskin määrästä.

Riskiasema

Säästöpankkiryhmän riskiasema on pysynyt hyvällä tasolla. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuus on hyvä, ja järjestämättömät saamiset ovat alhaisella tasolla.

Säästöpankkiryhmän riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa Säästöpankkiryhmän ja Säästöpankkien yhteenliittymän sisäistä valvontaa sekä keskeinen osa ryhmän operatiivista toimintaa. Keskusyhteisön hallituksen vastuulla on ohjata Yhteenliittymän toimintaa. Se antaa maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi siihen kuuluville yrityksille ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta, sisäisestä valvonnasta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta Yhteenliittymän tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö hyväksyy sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet. Keskusyhteisöön on perustettu liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokkaan ja kattavan sisäisen valvonnan kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluville yhtiöille. Toimintojen tehtävät:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Säästöpankkiryhmän riskienhallinnan menetelmätapoja ylläpidetään ja kehitetään Keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta. Näin varmistetaan, että myös kaikki uudet ja olennaiset, mutta myös aikaisemmin tunnistamattomat riskit, tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti, ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla. Merkittävimmät Säästöpankkiryhmän toimintaan liittyvät riskit ovat luottoriski, likviditeettiriski, korkoriski, operatiivinen riski ja erilaiset liiketoimintariskit.

Ryhmän riskeistä ja riskienhallinnasta kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa liitteessä 5.

Luottoluokitukset

S&P Global Ratings (S&P) on antanut Säästöpankkien Keskuspankille luottoluokituksen 'A-', lyhytaikainen luokitus on tasolla 'A-2', näkyvät vakaat. Luottoluokitus ei ole muuttunut tilikauden aikana ja edellisen kerran luottoluokitus on vahvistettu huhtikuussa 2017.

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on osa Säästöpankkien yhteenliittymää. Säästöpankkien Keskuspankin rooli on varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeettiä ja varainhankinta. Keskuspankki hankkii varoja ja operoi ryhmän puolesta rahapääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujenvälityksen. Keskuspankki huolehtii myös ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkastajat

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvostoon kuuluu liiton sääntöjen mukaan vähintään yhdeksän (9) ja enintään kolmekymmentäviisi (35) jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Ryhmän toimintaperiaatteiden mukaan Hallintoneuvostoon valitaan Säästöpankkien hallitusten luottamushenkilöpuheenjohtajat varsinaisina jäseninä ja varapuheenjohtajat varajäseninä. Hallintoneuvostoon voidaan lisäksi valita sen jäsenmäärän puitteissa muita jäseniä. Hallintoneuvostoon ei puheenjohtajien lisäksi kuulunut muita jäseniä vuoden 2018 aikana.

Hallintoneuvostoon kuului 22 jäsentä. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi 15.3.2018 alkaen Eero Laesterä (Aito Säästöpankki Oy, hallituksen puheenjohtaja) sekä varapuheenjohtajina 15.3.2018 alkaen Juha Viljamaa (Helmi Säästöpankki Oy, hallituksen puheenjohtaja) ja Kirsi Hedman (Suomenniemen Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja). Hallintoneuvoston varapuheenjohtajana toimi Pauli Kurunmäki (Huittisten Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja) 15.3.2018 asti.

Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen jäseninä ovat vuonna 2018 toimineet seuraavat henkilöt:

Kalevi Hilli, puheenjohtaja (Säästöpankki Optia)

Toivo Alarautalahti, varapuheenjohtaja (Huittisten Säästöpankki)

Jussi Hakala (Liedon Säästöpankki)

Pirkko Ahonen (Aito Säästöpankki Oy)

Peter Finne (Koivulahden Säästöpankki)

Sanna Ahonen (Säästöpankeista riippumaton)

Jan Korhonen (Suomenniemen Säästöpankki)

Marja-Leena Tuomola (Säästöpankeista riippumaton)

Pauli Aalto-Setälä (Säästöpankeista riippumaton) 15.3.2018 alkaen

Säästöpankkiliiton hallitus on päätösvaltainen viiden jäsenen ollessa paikalla. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus valittiin Säästöpankkiliitto osk:n varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 15.3.2018.

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajana on toiminut 1.9.2017 alkaen Tomi Närhinen.

Säästöpankkiliiton varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 15.3.2018 Keskusyhteisön tilintarkastajaksi valittiin Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Yhteisön nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Petri Kettunen.

Muu kuin taloudellinen raportointi

Säästöpankkiryhmän liiketoiminta perustuu vähäriskiseen vähittäispankkitoimintaan. Strategisena tavoitteenamme on kannattava kasvu, toimialaa parempi vakavaraisuus ja pääomapuskureiltaan terve taloudellinen kokonaisuus. Kilpailustrategiamme perustuu vahvaan asiakaslähtöisyyteen, jota kutsutaan Säästöpankkikokemukseksi. Erityinen vahvuutemme on asiakastarpeesta johdettu, asiakasta lähellä oleva ja kustannustehokkaasti toteutettu palveluvalikoima.

Vastuullisuus on ollut osa Säästöpankin toimintaan ensimmäisen suomalaisen Säästöpankin perustamishetkestä vuonna 1822 alkaen. Säästöpankkiaatteen mukaisesti Säästöpankkien perustehtävänä oli auttaa Suomen työteliästä kansaa vaurastumaan ja hoitamaan talouttaan paremmin – samalla asialla Säästöpankki on edelleen.

Tänä päivänä Säästöpankkien vastuullisuus näkyy kaikessa sen tekemisessä. Se näkyy tavassa, miten Pankki suhtautuu asiakkaisiinsa, kumppaneihinsa, toimialueeseensa, viranomaisiin, ympäristöönsä ja muihin sidosryhmiinsä. Säästöpankkiryhmässä noudatetaan hyvää hallintotapaa, avoimuutta ja Säästöpankkiryhmän eettisiä pelisääntöjä.

Säästöpankkiryhmä tulee panostamaan vastuullisuusraportoinnin kehittämiseen ja julkaisee GRI-raportin vuodelta 2018 vuoden 2019 aikana.

Alueen sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen

Säästöpankkien toiminta perustuu asiakkaiden auttamiseen: Säästöpankit auttavat asiakkaita hoitamaan omaa talouttaan ja vaurastumaan. Kun pankin asiakkaat vaurastuvat ja voivat hyvin, se heijastuu koko Säästöpankkiryhmään.

Säästöpankkiryhmälle on tärkeää pitää Suomen kaupungit, kylät ja lähiöt virkeinä ja kehittyvinä. Säästöpankit ovatkin käyttäneet alusta lähtien osan voitostaan oman toimialueensa hyvinvoinnin edistämiseen. Suurten kertaluontoisten lahjoitusten sijaan Säästöpankit tukevat mieluummin useita mielenkiintoisia, paikallisia hankkeita. Viime vuosina mukaan vastuullisuustyöhön on kutsuttu myös Säästöpankkien asiakkaat. Asiakkailla on mahdollisuus esimerkiksi ehdottaa haluamiaan suomalaisia lahjoituskohteita vuosittaiseen Hyviä tekoja -kampanjaan.

Vuoden 2018 Hyviä tekoja -vastuullisuuskampanjan myötä Säästöpankit lahjoittivat yli 785 000 euroa eri hyväntekeväisyyskohteisiin. Kohteissa korostuivat nuoret ja lapset, esimerkiksi urheiluseurat, muut vapaa-ajan toiminnan muodot sekä vapaaehtoistyöntekijöiden avustaminen. Lahjoituskohteita oli yli 500 kappaletta ympäri Suomen.

Säästöpankkien Tutkimussäätiö myönsi apurahoja yliopistojen tutkijoille ja tutkimushankkeille yhteensä 107 500 euron edestä. Lisäksi osakeyhtiömuotoisten Säästöpankkien omistajina olevat säästöpankkisäätiöt ovat eri puolella maata merkittäviä lahjoittajia yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Henkilöstö

Säästöpankkiryhmässä noudatetaan hyvää hallintotapaa, avoimuutta ja Säästöpankkiryhmän eettisiä pelisääntöjä. Työntekijöillä on vastuun varmistaa, että asiakkaat saavat tietoa asianmukaisen liiketoimintatapojen mukaisesti. Työntekijöiden on pyrittävä varmistamaan, että asiakkaat tietävät taloudellisten päätöstensä seuraukset, myös mahdolliset tappioriskit. Nykyisten ja entisten asiakkaiden valitukset on käsiteltävä viivyttämättä ja oikeudenmukaisesti noudattaen sovellettavia lakeja ja määräyksiä. Säästöpankkiryhmässä on laadittu ohjeet valitusten käsittelyproses-

sin tueksi. Viestinnän on oltava kaikille kohderyhmille avointa, todenmukaista ja puolueetonta. Työntekijöiden on keskityttävä tarjoamaan asiakkaille selkeää ja läpinäkyvää tietoa.

Säästöpankkiryhmässä on tärkeää, että jokainen työntekijä tietää mihin organisaatiota ollaan kehittämässä ja mikä on oman työn merkitys tavoitteidemme toteutumisen kannalta. Teemme vuosittain ryhmätason henkilöstötutkimuksen, joka uusiutui tänä vuonna ryhmästrategiamme uudistuksen myötä. Visiomme mukaisesti tahdomme olla osaavin ja luotetuin talouden kumppani ja henkilöstökyselyn avulla saamme arvokasta tietoa siitä, miten rakennamme yhdessä Säästöpankin menestystä tämän vision toteutumiseksi.

Kyselyn tulosten perusteella Säästöpankkikokemuksen merkitys ymmärretään vahvasti ryhmän kilpailuetuna ja toteutamme sitä arjen työssämme hakemalla asiakkaillemme kokonaisvaltaisia ratkaisuja heidän tarpeistaan lähtien. Valtaosa vastaajista kertoo olevansa ylpeä säästöpankkilaisuudestaan ja suosittelevansa Säästöpankkiryhmää työnantajana. Suosittehalukkuus onkin käyttämämme tutkimuslaitoksen mukaan voimakkaampaa kuin suomalaisissa, vastaaventyypisissä organisaatioissa keskimäärin.

Säästöpankkiryhmässä ajatellaan, että jokainen työntekijä on oman työnsä asiantuntija ja annamme jokaiselle niin mahdollisuudet kuin vastuunkin oman osaamisen jatkuvasta kehittämisestä. Menestyminen toimialamme murroksessa edellyttää jokaiselta oman asiantuntemuksen jatkuvaa ylläpitoa ja kehittämistä. Henkilöstökyselyn tulosten mukaan henkilöstömme haluaa vahvasti panostaa omaan ammatilliseen kehittymiseen ja tätä tukeaksemme, jatkoimme toimintavuoden aikana satsausta Säästöpankkiryhmän koulutustarjonnan määrään ja laatuun.

Vuonna 2018 ryhmän koulutustarjonta oli monipuolista sekä sisältöjen että menetelmien näkökulmasta. Vuoden aikana toteutettiin lähes 300 koulutustilaisuutta, joista yli puolet pidettiin video- tai verkkokoulutuksena. Koulutuksissa panostettiin erityisesti erinomaiseen Säästöpankkikokemukseen sekä ensiluokkaiseen asiakaskohtamisiin ja henkilökohtaiseen palveluun eri kanavilla. Koulutuksen teemoissa toistui muun muassa esi- miestyö, säästäminen ja sijoittaminen sekä viestintäosaaminen.

Säästöpankkiryhmän henkilöstön määrä vuoden 2018 lopussa oli 1 417 (1 359). Henkilöstön määrä kokonaisresursseiksi muutettuna oli tilikaudella keskimäärin 1 386 (1 250). Henkilöstöstä oli naisia 76 prosenttia ja miehiä 24 prosenttia, miesten osuus kasvoi edellisvuodesta. Henkilökunnan keski-ikä laski ja oli 42 vuotta (43). Henkilökunnan kokonaisvaihtuvuus oli 4,6 prosenttia (4,8).

Säästöpankkiryhmässä kaiken tekemisen perustana ja voimavarana on hyvinvoiva henkilöstö, jonka jaksamisesta pidetään huolta. Yleisempiä ryhmässämme käytössä olevia hyvinvoinnin edistämisen keinoja ovat mm. virkistyspäivät, liikunta- ja kulttuuriedut, ergonomiatarkastukset sekä tiivis yhteistyö työeläkeyhtiöiden ja työterveyshuollon kanssa hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

Säästöpankkiryhmässä toteutetaan vuosittain Meidän Säästöpankki -henkilöstökysely, joka uudistettiin vuonna 2018 uuden ryhmästrategian pohjalta. Henkilöstökyselyn tavoitteena on tukea ryhmästrategian jalkauttamista, seurata strategian vision toteutumista sekä tarjota henkilöstölle mahdollisuus tuoda esiin näkemyksensä ja ehdotuksensa työyhteisön kehittämiseksi.

Henkilöstökyselyn vastausprosentti on ollut vuosittain korkea; vuonna 2018 säästöpankkilaisista 85,4 prosenttia vastasi henkilöstökyselyyn ja koko kyselyn tulosten keskiarvo oli hyvällä tasolla: 3,36 (asteikolla 1-4). Kyselyn tulosten pohjalta yhdessä henkilöstön kanssa laadittujen kehitys- ja toimenpidesuunnitelmien toteutusta seurataan säännöllisesti seuraavan vuoden aikana.

Ihmisoikeudet

Säästöpankkiryhmässä kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja pyritään estämään syrjintää kaikessa toiminnassa. Omaan toimintaamme ei suoraan liity välittömästi merkittäviä ihmisoikeusriskejä tai -vaikutuksia, mutta tällaisia vaikutuksia voi kuitenkin liittyä toimitusketjuun tai sijoitus- ja rahoituskohteiden toimintaan. Sijoitustoiminnassamme huomioidaan kohdeyritysten sosiaalinen vastuu. Suljemme suorien sijoitustemme ulkopuolelle yritykset, jotka jatkuvasti rikkovat kansainvälisiä ihmisoikeus-, työelämä- ja ympäristösopimuksia sekä hyviä hallintotapakäytäntöjä.

Ympäristövastuu

Säästöpankkiryhmä kantaa huolta ympäristöstä vastuullisena suomalaisena pankkiryhmänä. Säästöpankin liiketoiminta ei aiheuta merkittäviä suoria ympäristövaikutuksia, mutta haluamme päivittäisillä teoillamme huolehtia ympäristöstä. Kannustamme henkilöstöä julkisen liikenteen käyttöön, korvaamme työmatkoja ja neuvotteluita puhelin- ja videopalavereilla sekä suosimme ympäristöystävällisiä hankintoja. Välillisiä vaikutuksia ympäristöön voi syntyä Sp-Rahastoyhtiö Oy:n sijoituksien kautta. Ilmastonmuutoksesta johtuvilla riskeillä ja ympäristöön liittyvällä sääntelyllä voi olla myös merkittäviä taloudellisia vaikutuksia etenkin tietyillä toimialoilla tai maantieteellisen sijainnin osalta. Rahastoyhtiö pyrkii kohdistamaan sijoituksiaan sellaisiin yrityksiin, jotka huomioivat toiminnassaan ympäristöarvot ja kestävä kehityksen. Kehitämme jatkuvasti sijoitusten ympäristötekijöiden, kuten hiilijalanjäljen, raportointia ja seuranta. Säästöpankki Ympäristö -erikoissijoitusrahasto aloitti toimintansa 31.12.2018. Rahasto sijoittaa varansa yhtiöihin ja rahastoihin, jotka edistävät ympäristön kestävä käyttöä. Sijoitustoiminnassamme huomioidaan ESG-asiat (environmental, social, governance), joihin kuuluvat esimerkiksi ympäristövaikutukset.

Taloudellinen vastuu

Taloudellinen vastuu pitää sisällään muun muassa hyvän kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden, hyvän hallintotavan ja vastuullisen johtamisen. Säästöpankkiryhmä haluaa, että sen asiakkaat ja kumppanit voivat luottaa pankin arviointikykyyn ja vastuullisuuteen kaikissa tilanteissa.

Taloudellinen vastuullisuus edellyttää, että Säästöpankkiryhmän kaikki yhteisöt pitävät huolta omasta vakavaraisuudestaan ja maksuvalmiudestaan huonojenkin suhdanteiden aikana. Säästöpankeille on erityistä, että ne kantavat vastuuta paikallisen väestön säästämisen ja taloudellisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Säästöpankit eivät esimerkiksi myönnä asiakkailleen liian suuria lainoja tai luottoja, joista asiakkaat eivät selviytyisi tai jotka veisivät heidän taloutensa liian tiukoille.

Säästöpankkiryhmä tuntee vastuuta myös Suomen taloudesta. Säästöpankit maksavat kaikki verot suoraan Suomeen, eivätkä harjoita kyseenalaista verosuunnittelua. Vuonna 2018 tuloveroja maksettiin 5,8 miljoonaa euroa. Säästöpankkiryhmä työllistää rahoitus- ja palvelualan ammattilaisia eri puolella maata ja on aktiivisesti mukana Finanssialan toimikunnissa kehittämässä Suomen pankkitoimintaa.

Lahjonnan ja korruption torjunta

Säästöpankkiryhmässä noudatetaan Hyvän liiketavan periaatteita, joiden mukaisesti kaikkien Säästöpankkiryhmässä työskentelevien tulee toimia roolista, asemasta ja toimipaikasta riippumatta. Hyvän liiketavan periaatteet ovat osa uuden henkilön

perehdytystä. Periaatteiden sisällöstä viestitään säännöllisesti henkilöstölle ja periaatteet kattavat yleiset toimintaperiaatteet siitä, miten toimitaan hankalissa tilanteissa. Yksityiskohtaisemat toimintaohjeet täydentävät näitä periaatteita ja ne ovat koko henkilökunnan saatavilla.

Säästöpankkiryhmässä ei sallita korruptiota missään muodossa, eikä sitä suvaita liiketoiminnassa eikä liikekumppanuussuhteissa. Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt tekevät yhteistyötä viranomaisten kanssa lahjonnan ja korruption estämiseksi.

Riskienhallinta

Riskienvälvonta ja compliance -toiminto valvoo myös ei-taloudellisia riskejä. Compliance-toiminnon vastuulla on varmistaa, että säännösten noudattamista ja vaatimustenmukaisuutta noudatetaan. Ei-taloudellisten riskien realisoituminen heikentäisi Säästöpankkiryhmän mainetta ja aiheuttaisi mahdollisia vahinkoja sekä asiakkuuksissa että muissa sidosryhmissä. Ei-taloudelliset riskit ovat osa liiketoiminnan säännöllisesti tekemiä riskikartoituksia. Uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämisprosessissa otetaan huomioon myös mahdolliset ei-taloudelliset riskit. Riskienhallinta on osa jokapäiväistä tekemistä ja henkilöstöä koulutetaan ja ohjeistetaan säännöllisesti riskienhallinnasta.

Tietoturva

Vuoden 2018 aikana Säästöpankkiryhmä vahvisti tietoturvan resursointia perustamalla Ryhmän yhteisen tietoturvatoinninnon. Tietoturvan kehittämisen painopistealueita ovat toimittajien ja ulkoistusten tietoturvan hallinta, kyberturvallisuusvalmiudet, palvelujen jatkuvuus sekä päivittäisen asiakastyön tietoturvan ja tietosuojan varmistaminen. Tietoturva on keskeisessä osassa Säästöpankkiryhmän strategiaa. Tietoturvaa edistetään tehokkaalla riskijohtamisella ja monistettavilla ratkaisuilla. Tietoturvan lakisäätöjen vaatimustenmukaisuuden keskeiset viitekehykset ovat PSD2 ja GDPR.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

Pankkitoiminta

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät Yhteenliittymän jäsensäästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa ja Säästöpankkien Keskuspankki toimii niiden keskusluottolaitoksena. Sp-Kiinnitysluottopankki harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa.

Asiakaskokemus

Säästöpankit olivat myös vuonna 2018 asiakaskokemuksen kärkijoukkoa Suomessa. Säästöpankkien tuottama asiakaskokemus, Säästöpankki-kokemus, rakentuu asiantuntevasta palvelusta, inhimillisestä ja arvostavasta asiakkaiden kohtaamisesta sekä rohkeudesta vastata asiakkaiden talouden tarpeisiin ja toimia asiakkaiden talouden kumppanina. Säästöpankit haluavat jatkossakin vastata asiakkaiden tarpeisiin yhdistämällä ensiluokkaisen henkilökohtaisen palvelun sujuvaan itsepalveluun digitaalisissa kanavissa.

Vuoden 2018 EPSI Rating -tutkimuksessa Säästöpankit menestyivät erinomaisesti sekä henkilö- että yritysasiakassegmenteissä. Henkilöasiakkaissa tyytyväisyys parani edellisvuodesta ja oli sekä Suomen että Pohjoismaiden toiseksi paras. Säästöpankit olivat mukana yritysasiakkaiden EPSI Rating -tutkimuksessa ensimmä-

mäistä kertaa. Yritysassiakkaiden tyytyväisyys Säästöpankkeihin oli selvästi yli toimialan keskiarvon, ja Säästöpankit sijoittuivat pankeista toiseksi.

Suomen Asiakkuusmarkkinointiliiton vuosittaisessa Asiakkuusindeksi-tutkimuksessa Säästöpankki oli vuonna 2018 edelläkävijöiden joukossa sekä asiakaskokemuksessa että asiakasuskollisuudessa. Tutkimuksessa oli mukana 56 yritystä eri toimialoilta. Lisäksi Säästöpankit mittaavat jatkuvasti onnistumistaan asiakasneuvotteluissa. Vuonna 2018 neuvottelujen suositeluindeksi (NPS) parani selkeästi edellisestä vuodesta ja oli 81,0 (79,6).

Asiakasmäärän kehitys

Säästöpankkien asiakasmäärä kehittyi positiivisesti vuoden 2018 aikana, vaikka Säästöpankit keskittyivät vahvasti asiakaskannan laadun jalostamiseen. Vuoden 2018 aikana asiakaskannasta poistettiin useita tuhansia nk. passiivisia asiakkaita, joiden aktiivinen asiakassuhde on päättynyt jo aiemmin. Säästöpankkien asiakasmäärä oli vuoden 2018 lopussa noin 483 000, joista yritys- ja toiminimiasiakkaita oli noin 46 500. Vuonna 2018 Säästöpankit saivat uusia asiakkaita yhteensä noin 31 000.

Pankkipalvelunsa Säästöpankkeihin keskittäneiden ns. laajojen asiakkaiden määrä jatkoi vahvaa kasvuaan myös vuonna 2018. Kasvu oli 6,5 prosenttia eli selkeästi asiakasmäärän kasvua voimakkaampaa.

Kiinnitysluottopankkitoiminta

Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:n tavoitteena on vahvistaa Säästöpankkiryhmän toimintaedellytyksiä kilpailukykyisen varainhankinnan kautta ja edistää omalla toiminnallaan Säästöpankkiryhmän strategian toteutumista. Sp-Kiinnitysluottopankki vastaa Säästöpankkiryhmän kiinteistöluottovakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeeseen katettuja joukkolainoja.

Sp-Kiinnitysluottopankilla ei ole itsenäistä asiakasliiketoimintaa ja palveluverkosta vaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit välittävät ja myyvät asuntoluottoja Sp-Kiinnitysluottopankille. Säästöpankit myös hoitavat asiakassuhteet paikallisesti.

Tilikaudella Sp-Kiinnitysluottopankin toiminta eteni suunnitellusti ja luottokanta kasvoi vuoden loppuun mennessä 1 854 miljoonaan euroon.

Sp-Kiinnitysluottopankki ei laskenut liikkeelle katettuja joukkolainoja vuoden 2018 aikana. Sp-Kiinnitysluottopankin liikkeeseen lasketuilla katetuilla joukkolainoilla on luottoluokitus AAA, jonka on myöntänyt S&P Global Ratings.

Säästöpankkien Keskuspankki vahvisti rooliaan keskusluottolaitospalvelujen tuottajana

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on Säästöpankkien omistama pankki, joka tuottaa Säästöpankeille erilaisia keskusluottolaitospalveluita. Keskusluottolaitospalvelut keskittyvät maksuliike- ja tilinhoitajapalveluihin, Yhteenliittymän maksukorttien liikkeellelaskupalveluihin sekä likviditeettihallintaan, jälleenrahoitukseen ja tasehallintaan liittyviin palveluihin.

Säästöpankkien Keskuspankin liiketoimintojen painopiste oli vuonna 2018 Säästöpankkien operatiivisessa palvelussa ja näiden palveluiden edelleen kehittämisessä.

S&P Global Ratings on myöntänyt Säästöpankkien Keskuspankille pitkä- ja lyhytaikaiset luottoluokitukset A- / A-2 vakain näkymin. Luottoluokitus ei muuttunut tilikauden aikana, ja se on pysynyt samalla tasolla huhtikuusta 2017 lähtien.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2017)

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 25,0 miljoonaa euroa (60,7). Korkokate oli 152,8 miljoonaa euroa (142,2), jossa kasvua oli 7,5 prosenttia. Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 58,1 miljoonaa euroa (56,0), jossa oli kasvua 3,8 prosenttia. Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot olivat -16,7 miljoonaa euroa (41,0). Sijoitustoiminnan tuotot esitetään IFRS 9 -standardin mukaisesti, jonka seurauksena suuri osuus pankkien sijoitusomaisuudesta käsitellään tulosvaikutteisesti ja esitetään kaupankäynnin nettotuotoissa. Sijoitustoiminnan nettotuotot muodostuvat merkittävilta osin käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen realisoituneista myyntivoitoista. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 3,0 miljoonaa euroa (2,6). Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy kertaluonteisia erä sekä tili- että vertailukaudella.

Henkilöstökulut olivat 63,4 miljoonaa euroa (64,0). Pankkitoimintasegmentin henkilöstön määrä tilikauden lopulla oli 1 098 (1 077). Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 9,8 prosenttia 104,8 miljoonaan euroon (95,5). Kasvu johtui ICT-kulujen kasvusta kauden aikana. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat tilikaudella 11,1 miljoonaa euroa (12,5).

Pankkitoiminnan tase oli 10,9 miljardia euroa (10,5), jossa kasvua oli 3,8 prosenttia. Lainat ja saamiset asiakkailta kasvoivat 9,5 prosenttia 8,5 miljardiin euroon (7,8). Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 91,7 miljoonaa euroa (33,0). Luottolaitoksilta saadut talletukset pysyivät vertailuvuoden tasolla 228,0 miljoonassa eurossa (228,5). Asiakkailta saadut talletukset kasvoivat puolestaan 8,1 prosenttia 6,9 miljardiin euroon (6,4).

Varainhoito ja henkivakuutus

Varainhoito- ja henkivakuutussegmenttiin kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastotoimintaa, tarjoaa omaisuudenhoitoa ja sijoitusneuvontaa sekä toimii vaihtoehtorahastojen hoitajana. Sp-Henkivakuutus Oy harjoittaa henkivakuutustoimintaa.

Sp-Rahastoyhtiö hallinnoi vuoden 2018 päättyessä 14 sijoitusrahastoa ja 9 erikoissijoitusrahastoa. Uutena rahastona Säästöpankki Ympäristö -erikoissijoitusrahasto aloitti toimintansa 31.12.2018. Rahasto sijoittaa varansa yhtiöihin ja rahastoihin, jotka edistävät ympäristön kestävää käyttöä. Sp-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat rahastopääomat olivat vuoden 2018 lopussa 2,2 miljardia euroa (2,4). Rahastojen osuudenomistajien määrä kasvoi 4,4 prosenttia ja rahastoilla oli tarkastelukauden päättyessä yhteensä 186 905 osuudenomistajaa (179 068). Nettomerkinnot Säästöpankkirahastoihin olivat vuoden 2018 aikana yhteensä 45,6 miljoonaa euroa (378,6). Tällä summalla Sp-Rahastoyhtiö oli neljänneksi suurin 25:sta suomalaisesta rahastoyhtiöstä.

Vuoden 2018 päättyessä Säästöpankkirahastoista suurin oli Säästöpankki Korko Plus -sijoitusrahasto 608,3 miljoonan euron pääomilla. Rahasto oli suurin myös 40 958 osuudenomistajallaan ja keräsi eniten uutta pääomaa; nettomerkinnot Korko Plus -sijoitusrahastoon olivat vuonna 2018 81,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 lopussa Sp-Rahastoyhtiön yksilöllisen varainhoidon hoidettavat pääomat olivat yhteensä 477,6 (454,6) miljoonaa euroa.

Henkivakuutustoiminnan vakuutussäästöt pysyivät vertailukauden tasolla ja olivat vuoden lopussa 798,7 miljoonaa euroa (800,5).

Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt olivat 676,7 miljoonaa euroa (671,2). Henkivakuutustoiminnan maksutulo laski 132,4 miljoonaan euroon (169,7) ja laskua edellisvuodesta oli 22,0 prosenttia. Korvauksia maksettiin 70,8 miljoonaa euroa (50,4), mikä tekee 40,4 prosentin kasvun vertailuvuoteen verrattuna. Korvaukset pitävät sisällään myös takaisinostot.

Kesäkuussa 2018 julkistettiin tuoteyhteistyö Taalerin ja Säästöpankkiryhmän välillä. Ensimmäinen tätä yhteistyötä hyödyntävä sijoitusratkaisu on Säästöpankki Ympäristö -erikoissijoitusrahasto, joka lanseerattiin loppuvuodesta 2018. Kesäkuussa 2018 aloitettiin myyntiyhteistyö POP Pankkien kanssa. POP Pankit aloittavat Sp-Henkivakuutuksen ja Sp-Rahastoyhtiön tuotteiden myynnin vaiheittain. Yhteistyö lähti liikkeelle henkivakuutus tuotteilla.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2017)

Varainhoito- ja henkivakuutussegmentin tulos ennen veroja oli 21,5 miljoonaa euroa (27,1).

Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 26,3 miljoonaa euroa (23,4), mikä merkitsi 12,4 prosentin kasvua. Palkkiotuotot kasvoivat erityisesti edellisvuodesta kasvaneiden hallinnoitavien pääomien myötä.

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 13,2 miljoonaa euroa (15,6) ja ne laskivat 15,4 prosenttia. Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotto oli negatiivinen -0,4 miljoonaa euroa (1,4). Sijoitustoiminnan nettotuottojen tappiollisuus johtui osakemarkkinoiden laskusta vuoden 2018 loppupuoliskolla.

Liiketoiminnan kulut nousivat 31,8 prosenttia 17,6 miljoonaan euroon (13,4). Kasvu selittyi merkittävilä osin ICT-kulujen kasvulla. Henkilöstökulut olivat 7,2 miljoonaa euroa (6,7). Segmentin henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa oli 81 (79). Liiketoiminnan muut kulut olivat 8,6 miljoonaa euroa (6,6).

Varainhoito- ja henkivakuutustoiminnan tase oli tilikaudella 840,7 miljoonaa euroa (851,0).

Muut toiminnot

Muihin toimintoihin sisältyy Säästöpankkiliitto osk, Sp-Koti Oy, Säästöpankkipalvelut Oy ja muut Ryhmään yhdisteltävät yhtiöt. Muut toiminnot eivät muodosta raportoitavaa segmenttiä.

Kiinteistönvälitykseen keskittyvä franchising-yhtiö Sp-Koti Oy kasvoi selvästi asuntomarkkinoita nopeammin liikevaihdon kasvaessa 35 prosenttia ja kauppamäärän 20 prosenttia. Asuntomarkkinoilla kiinteistönvälittäjien tekemien käytettyjen asuntojen kauppamäärä väheni noin kolme prosenttia. Yritysten määrä kasvoi yhdellä ja välittäjämäärä 38 välittäjällä edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi asiakasohjausten määrä Säästöpankeille kasvoi 52 prosenttia.

Sp-Koti Oy:öön kuului 35 yritystä (34) ja yksi oma yksikkö. Ketju on toimipisteiden ja myytävien kohteiden määrän osalta kolmanneksi suurin välitysketju Suomessa.

Olellaiset tapahtumat tilinpäätöspäivän jälkeen

Säästöpankkiryhmä on allekirjoittanut 23.1.2019 sopimuksen yhdysvaltalaisen Cognizant Technology Solutionsin kanssa peruspankkijärjestelmän uudistamisesta. Osana sopimuskokonaisuutta Cognizant ostaa Säästöpankkiryhmältä Oy Samlink Ab:n osakkeet.

Uusi peruspankkijärjestelmä tukee Säästöpankkiryhmän digitaalista strategiaa ja kasvutavoitteita markkinoilla. Cognizant

Technology Solutions toimittaa Temenos T24 ja Temenos Payment Hub (TPH) -ohjelmistoihin perustuvan uuden järjestelmän, joka tehostaa prosesseja ja toimintaa tehden niistä kustannustehokkaampia muun muassa skaalautuvuutensa ansiosta. Investointi on yksi kaikkien aikojen suurimmista Säästöpankkiryhmässä. Kyseessä on mittava muutoshanke, jonka ydin on peruspankkitoimintojen järjestelmä uudistuksessa, mutta samanaikaisesti kyse on myös liiketoiminnan ja toimintamallien muutoksesta nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Osakekaupalla on lievä positiivinen vaikutus Säästöpankkiryhmän vuoden 2019 liikevoittoon.

Vuoden 2019 näkymät

Toimintaympäristön näkymät

Reaalitalouden ennakoivat suhdannekuvaajat osoittavat maailmantalouden talouskasvun hidastuvan myös lähitulevaisuudessa. Monien suhdanneherkkien markkinahintojen - kuten teollisuusmetallien ja öljyn hintojen - liikkeet viittaavat samaan suuntaan. Tämän hetken perusnäkemys on, että maailmantaloudessa on edessä suhdannekuoppa, mutta taantumalta toistaiseksi vältytään. On kuitenkin hyvä huomata, että globaalissa toimintaympäristössä on edelleen runsaasti aineksia (mm. kauppasota, Brexit, Italian tilanne sekä geopoliittiset riskit), jotka voivat suistaa maailmantalouden ennakoitua voimakkaampaan laskusuhdanteeseen.

Toisaalta maailmantaloudessa on tunnistettavissa myös positiivisia riskejä. USA:ssa talouskasvu on pysynyt ripeänä ja on mahdollista, että USA:n vahvuus kannattelee maailmantalouden suhdannetta myös jatkossa. Kiinassa puolestaan on aloitettu rahatalouden elvytys, millä yleensä on ollut koko maailmantalouden kasvua tukeva vaikutus. On myös odotettavissa, että Fed:n koronnostotahti maltillistuu vuoden 2019 aikana - varsinkin, jos globaalin kasvunäkymän heikkeneminen jatkuu.

EKP:n viimeisimmän arvion mukaan euroalueen ensimmäiset koronnostot tulisivat ajankohtaiseksi kesän 2019 jälkeen. Makrotalouden kehitys euroalueella oli vuoden 2018 jälkipuoliskolla kuitenkin merkittävästi odotuksia heikompaa ja myös inflaatio näyttäisi olevan jälleen taittumassa hitaampaan suuntaan. Onkin täysin mahdollista, että ensimmäiset koronnostot lykkääntyvät vieläkin kauemmaksi tulevaisuuteen. Lähivuosina euroalueella ei siis ole näköpiirissä merkittävää korkotason nousua.

Suomen taloudessa suhdannekuvan muutos on selvempi kuin teollisuusmaissa keskimäärin. Meillä suhdannevaihteluun tuo vipuvaikutusta rakentamisen syklin merkittävä jäähtyminen. Suomen BKT-kasvu hidastuu näillä näkymin vuonna 2019 1,4 prosenttiin ja vuonna 2020 edelleen 1,2 prosenttiin. Työllisyyskasvun voimakkain vaihe ohitettiin jo 2018 alkupuoliskolla ja työllisyys paranee 2019-2020 aikana enää vain hieman. Työttömyysaste laskee ennustejakson lopulla 7,0 prosenttiin. Kasvun ja työllisyysnäköymän heikkeneminen tai mahdollinen korkomenojen nousu voivat vaikuttaa yksityiseen kulutukseen selvästi odotuksia enemmän.

Liiketoiminnan näkymät

Markkinakorkojen matala taso haastaa tuloksentekoa edelleen vuonna 2019. Matala korkotaso ei kuitenkaan vaaranna Säästöpankkiryhmän tuloksentekoa tai vakavaraisuutta. Säästöpankkiryhmä on vakavarainen ja Ryhmän riskiasema on maltillinen.

Vuonna 2019 Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan painopisteenä on edelleen Säästöpankkiryhmän kilpailukyvyyn parantaminen ja asiakaskeksien strategian toteuttaminen. Tähän Säästöpankeilla on hyvät edellytykset. Ryhmän tavoite on saada vuoden 2019 aikana enemmän asiakkaita, jotka keskittävät pankkiasiointinsa Säästöpankkiin.

Säästöpankkiryhmän tuloksen ennen veroja arvioidaan yltävän samalle tasolle kuin vuonna 2018. Arvio perustuu tämän hetkiin näkemykseen talouden kehityksestä. Odotuksiin sisältyy taloudellisista olosuhteista johtuvaa epävarmuutta, millä on vai-

kutusta arvioituun lopputulokseen erityisesti lainojen arvonalentumisten ja sijoitustoiminnan tuottojen osalta.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja, Tomi Närhinen

puh. 040 724 3896

Tilinpäätöstiedote on tilintarkastettu.

Tiedotteet ja muu yritysinformaatio löytyvät Säästöpankkiryhmän kotisivuilta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Liikevaihto:	Korkotuotot, palkkiotuotot, kaupankäynnin nettotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan tuotot yhteensä:	Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, kaupankäynnin nettotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan kulut yhteensä:	Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
Kulu-tuottosuhde:	$\frac{\text{Liiketoiminnan kulut}}{\text{Liiketoiminnan tuotot}}$
Oman pääoman tuotto %:	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma, sis. määräysvallattomien osuuden (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Kokonaispääoman tuotto %:	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste %:	$\frac{\text{Oma pääoma (sis. määräysvallattomien osuuden)}}{\text{Taseen loppusumma}}$

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities and Markets Authority, ESMA) ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisella tunnusluvulla tarkoitetaan taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa taloudellista tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin IFRS-normistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Säästöpankkiryhmällä ei ole käytössä vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka eivät olisi johdettavissa puolivuosisikatsauksen tiedoista, eikä esitetyissä tunnusluvuissa ole tapahtunut muutoksia.

TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	1-12/2018	1-12/2017
Korkotuotot		185 928	181 854
Korkokulut		-33 224	-39 678
Korkokate	4	152 704	142 176
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	5	84 486	79 159
Kaupankäynnin nettotuotot		-24 332	3 156
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	4 979	39 065
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	7	13 163	15 552
Liiketoiminnan muut tuotot	8	3 669	3 083
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		234 670	282 191
Henkilöstökulut		-83 561	-79 781
Liiketoiminnan muut kulut		-101 029	-88 913
Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		-13 128	-13 999
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-197 718	-182 693
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista	9	-3 868	-13 266
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		3 323	1 977
Tulos ennen veroja		36 408	88 210
Tuloverot		-5 767	-16 316
Tilikauden tulos		30 640	71 894
Jakautuminen:			
Omistajien osuus tuloksesta		30 149	70 424
Määräysvallattomien omistajien osuus tuloksesta		492	1 471
Yhteensä		30 640	71 894

Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma

(1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017
Tilikauden tulos	30 640	71 894
Muut laajan tuloksen erät		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot (/tappiot)	998	-1 097
Yhteensä	998	-1 097
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Käyvän arvon rahaston muutos		
Käypään arvoon arvostamisesta	-17 360	-3 906
Rahavirran suojauksesta	-315	-1 038
Yhteensä	-17 675	-4 944
Tilikauden laaja tulos	13 963	-6 041
Jakautuminen:		
Omistajien osuus laajasta tuloksesta	14 831	63 384
Määräysvallattomien omistajien osuus laajasta tuloksesta	-868	2 469
Yhteensä	13 963	65 853

Säästöpankkiryhmän tase

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2018	31.12.2017
Varat			
Käteiset varat		839 592	1 118 938
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		65 057	34 694
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	11	91 988	33 181
Lainat ja saamiset asiakkailta	11	8 487 276	7 753 391
Johdannaiset	12	51 134	53 220
Sijoitusomaisuus	13	1 151 199	1 260 677
Henkivakuutustoiminnan varat	14	841 700	855 422
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä		178	7 952
Aineelliset hyödykkeet		51 892	51 341
Aineettomat hyödykkeet		35 268	28 725
Verosaamiset		13 019	3 009
Muut varat		68 826	125 555
Myytävänä olevaksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät	15	8 610	
Varat yhteensä		11 705 740	11 326 105
Velat ja oma pääoma			
Velat			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		20 575	25 369
Velat luottolaitoksille	16	228 018	228 458
Velat asiakkaille	16	6 940 818	6 419 543
Johdannaiset	12	1 981	5 584
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	17	2 488 147	2 563 128
Henkivakuutustoiminnan velat	18	801 796	803 130
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		82 288	100 284
Verovelat		52 446	62 907
Varaukset ja muut velat		60 874	100 181
Velat yhteensä		10 676 943	10 308 585
Oma pääoma			
Peruspääoma		20 340	20 338
Rahastot		249 766	285 435
Kertyneet voittovarot		733 762	685 279
Säästöpankkiryhmän omistajien osuus yhteensä		1 003 868	991 053
Määräysvallattomien omistajien osuus		24 929	26 467
Oma pääoma yhteensä		1 028 796	1 017 520
Velat ja oma pääoma yhteensä		11 705 740	11 326 105

Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma

(1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	30 640	71 894
Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta	71 554	4 648
Maksetut tuloverot	-19 808	-17 702
Liiketoiminnan rahavirta ennen saamisten ja velkojen muutosta	82 387	58 841
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	77 864	136
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	-67 814	3 203
Lainat ja saamiset asiakkailta	-738 247	-817 076
Sijoitusomaisuus, käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	-19 146	
Sijoitusomaisuus, jaksotettuun hankintamenoon	307	
Myytäviksi olevat rahoitusvarat		33 514
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat, vähennys		4 660
Henkivakuutustoiminnan varat	-39 731	-112 659
Muut varat	61 966	-61 052
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	394 801	966 376
Velat luottolaitoksille	-440	1 409
Velat asiakkaille	525 187	314 089
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	-83 910	520 909
Henkivakuutustoiminnan velat	-5 894	138 803
Muut velat	-40 142	-8 835
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-247 612	75 944
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituskiinteistöihin sekä aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-23 571	-21 904
Sijoituskiinteistöjen sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	2 908	1 807
Investointien rahavirta yhteensä	-20 664	-20 097
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset		5 724
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-17 997	-26 155
Voitonjako	-2 594	-2 185
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-20 591	-22 616
Rahavarojen muutos	-288 866	33 231
Rahavarat tilikauden alussa	1 150 760	610 489
Rahavarat tilikauden lopussa	861 894	1 150 760

Rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:

Käteiset varat	839 592	1 118 938
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	22 301	31 822
Rahavarat yhteensä	861 894	1 150 760

Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta

Arvonalentumiset rahoitusvaroista	-6 799	7 998
Käyvän arvon muutokset	10 982	-4 580
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä sekä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	15 142	17 358
Osakkuusyhtiöiden tulosvaikutus	-3 323	-1 977
Henkivakuutustoiminnan oikaisut	50 182	-29 686
Myyntivoitot- ja tappiot sijoituskiinteistöistä sekä aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä	-395	-781
Tuloverot	5 767	16 316
Yhteensä	71 554	4 648

Saadut korot	200 815	193 521
Maksetut korot	44 990	52 902
Saadut osingot	4 058	5 156

Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma

(1 000 euroa)	Perus- pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kantarahasto	Käyvän arvon rahasto (myytävissä olevat)	Suojaus- instrument- tien rahasto	Vararahasto	Muut rahastot	Rahastot yhteensä	Voittovarot	Säästöpankki- ryhmän omis- tajien osuus yhteensä	Määräysval- lattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017	20 338	60 354	34 475	37 523	3 905	69 669	85 435	291 361	617 709	929 408	23 994	953 402
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									70 424	70 424	1 471	71 894
Muut laajan tuloksen erät				-4 913	-1 038			-5 951	-1 097	-7 048	998	-6 049
Laaja tulos yhteensä				-4 913	-1 038			-5 951	69 327	63 376	2 469	65 845
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-2 177	-2 177		-2 177
Muut muutokset						25		25	421	445	5	450
Oma pääoma yhteensä 31.12.2017	20 338	60 354	34 475	32 611	2 867	69 694	85 435	285 435	685 279	991 053	26 467	1 017 520
IFRS 9 -siirtymän vaikutus 1.1.2018				-19 612				-19 612	17 688	-1 925	-66	-1 990
Oma pääoma 1.1.2018	20 338	60 354	34 475	12 998	2 867	69 694	85 435	265 823	702 967	989 128	26 402	1 015 530
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									30 149	30 149	492	30 640
Muut laajan tuloksen erät				-15 856	-315			-16 171	998	-15 173	-1 360	-16 533
Laaja tulos yhteensä				-15 856	-315			-16 171	31 146	14 975	-868	14 107
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-2 551	-2 551		-2 551
Muut muutokset						66	48	114	1 371	1 485	-605	880
Muutokset, jotka eivät johtaneet määräysvallan muutokseen									829	829		829
Oma pääoma yhteensä 31.12.2018	20 338	60 354	34 475	-2 858	2 552	69 760	85 483	249 766	733 762	1 003 866	24 929	1 028 795

LAATIMISPERIAATTEET

LIITE 1: KUVAUS SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄSTÄ JA SÄÄSTÖPANKKIEN YHTEENLIITTYMÄSTÄ

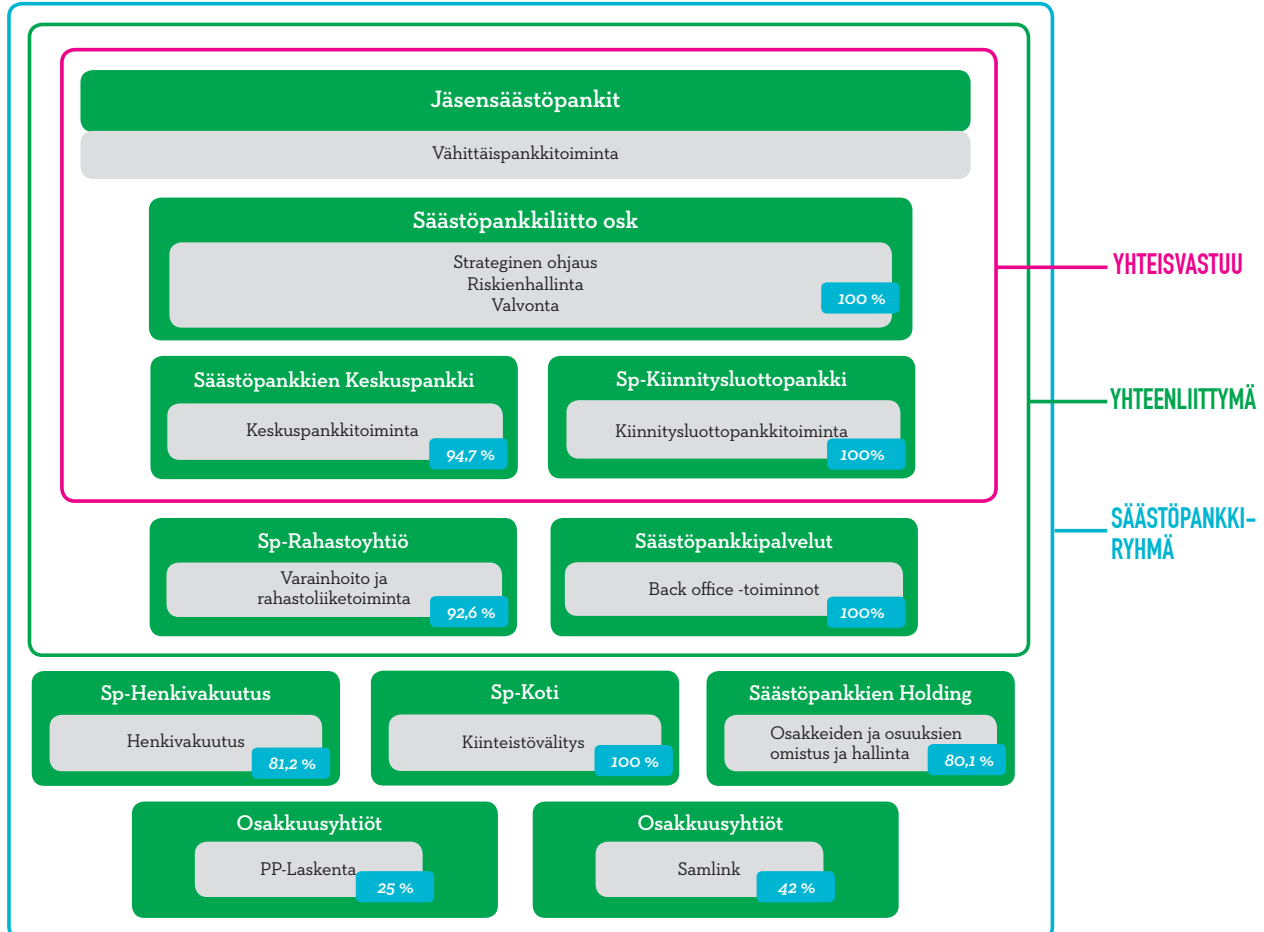
Säästöpankkiryhmä (jäljempänä myös "Ryhmä") on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, Keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytä- ja osakkuusyhtiöistä. Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankkeja. Yhdessä Säästöpankit muodostavat pankkiryhmän, jossa yhdistyvät paikallisuus ja valtakunnallisuus. Säästöpankkien perustehtävä on edistää säästäväisyyttä ja asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia lähellä asiakasta. Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiain, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin. Tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuote-yhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Jäsen-säästöpankkien omistamat tuote- ja palveluyhtiöt tukevat ja edistävät Säästöpankkiryhmän liiketoimintaa joko vastuullaan olevien tuotteiden tai keskitetyn palvelutuotannon kautta. Ryhmän merkittävimmät tuote-yhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään (jäljempänä myös "Yhteenliittymä") kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä an-

netussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy ja Sp-Koti Oy. Säästöpankkiryhmä ei muodosta konsernia eikä luottolaitos-toiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:illa ja sen jäsen-säästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Säästöpankkien yhteenliittymän ja sen ympärille muodostuvan Säästöpankkiryhmän rakenne on kuvattu alla olevassa kaaviossa (punainen kokonaisuus kuvaa yhteisvastuuta, vihreä Säästöpankkien yhteenliittymää ja sininen Säästöpankkiryhmää.

Säästöpankkiliitto osk on ostanut 31.8.2018 Oy Samlink Ab:lta yhdessä tasaosuuksin kolmen muun pankkiryhmän kanssa PP-laskenta Oy:n. PP-laskenta Oy:n toimialana on tarjota finanssialalla toimiville yhteisöille ja niiden tytäryhtiöille sekä keskusorganisaatioille taloushallinnon, palkkahallinnon ja riskienhallinnan sekä kirjanpito- ja laskentapalveluja sekä niihin liittyviä koulutus-, tiedotus- ja neuvontapalveluja. Säästöpankkiryhmä on ollut jo aiemmin PP-Laskennan asiakas ja järjestely ei muuta aiempia käytäntöjä yhtiöiden välillä.

Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja sisäisestä valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että Säästöpankkien yhteenliittymän keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta.

Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta taloudellisesta kokonaisuudesta. Kaikki tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt on lueteltu liitteessä 45. Kaikki jäljempänä esitetyt luvut ovat Säästöpankkiryhmän lukuja ellei toisin ole mainittu.

Säästöpankkiliitto osk:n kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Jäljennös Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käytäntöosoitteesta Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on 14. helmikuuta 2019 hyväksynyt Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen 31. joulukuulta 2018 päättyvältä tilikaudelta ja tilinpäätös annetaan tiedoksi osuuskunnan kokoukselle 14.maaliskuuta 2019.

LIITE 2: LAATIMISPERIAATTEET

Yleistä

Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti siten kuin EU on standardit hyväksynyt.

Tilinpäätöstiedote 1.1.-31.12.2018 on laadittu IAS 34 Osavuosit-saukset-standardin mukaisesti. Tilinpäätöstiedotteen laatimisperiaatteet ovat muilta osin olennaisesti samat kuin vuoden 2017 tilinpäätöksessä, mutta IFRS 9 standardin käyttöönoton myötä rahoitusinstrumentteihin liittyvät laadintaperiaatteet on uudistettu.

Tilinpäätöstiedote on tilintarkastettu.

Säästöpankkiryhmän tilinpäätös laaditaan euroina, joka on Ryhmän kirjanpitovaluutta ja toiminnallinen valuutta. Tilinpäätös esitetään tuhansina euroina, ellei toisin ole mainittu.

Merkittävimmät johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät

IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen laatiminen vaatii Säästöpankkiryhmän johdolta harkintaa sekä arvioiden ja oletusten tekemistä, jotka vaikuttavat esitettäviin varoihin ja velkoihin sekä muihin tietoihin kuten tuottojen ja kulujen määrään. Vaikka arviot perustuvat johdon tämän hetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Johdon harkintaa edellyttävissä laatimisperiaatteissa ja arvioihin sisältyvissä epävarmuustekijöissä ei ole tapahtunut muita merkittäviä muutoksia kuin IFRS 9 käyttöönoton myötä implementoitu ECL -malli. Laskentaan liittyy monia harkinnanvaraisia komponentteja joihin johdon on otettava kantaa.

Päätyneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit

Säästöpankkiryhmä on noudattanut vuoden 2018 alusta alkaen seuraavia voimaan tulleita uusia ja muutettuja standardeja:

IFRS 9 standardin käyttöönotto

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi tuli voimaan 1.1.2018 korvaten kokonaisuudessaan IAS 39 -standardin. Voimaantulon seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 avaavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmilla tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin pääasiassa luokittelun ja odotettavissa olevien luottotappioiden kautta. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 -standardia ennenaikaisesti.

Ryhmässä päätettiin, että IFRS 9 -siirtymäsäännöksen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti. Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä siten, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulosvaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjausperiaatteissa liittyvät luokittelun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 -standardin säännösten mukaisesti.

Suojauslaskennan osalta on valittu siirtymäsäännösten mukaisesti sovellettavan IFRS 9:n vaatimuksia suojauslaskennassa vain yleisen suojauslaskennan osalta, portfoliosuojauksen osalta jatketaan nykyistä, IAS 39:n mukaista soveltamista.

Sp-Henkivakuutus Oy:n osalta sovelletaan IFRS 17 -standardin myötä sallittua siirtymäsäännöstä, jonka puitteissa IFRS 9 -siirtymä sallitaan vasta 1.1.2022, samaan aikaan IFRS 17 pakollisen soveltamisen kanssa. Sp-Henkivakuutus Oy:n rahoitusvaroihin sovelletaan näin ollen IAS 39:n mukaisia säädöksiä toistaiseksi.

IFRS 9:n käyttöönotto vaikuttaa merkittävästi Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelun ja arvostamisen sekä rahoitusvarojen arvonalentumisen osalta. IFRS 9:llä on lisäksi vaikutuksia muihin standardeihin, joissa käsitellään rahoitusinstrumentteja, näistä merkittävimpänä IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot. IFRS 7:n mukaisten liitetietojen vertailulukuja ei päivitetä IFRS 9:n käyttöönoton seurauksena, standardin siirtymäsäännösten mukaisesti ja liitetiedot eivät näin ollen ole täysin vertailukelpoisia edellisen vuoden vastaavien tietojen kanssa 2018 tilinpäätöksessä. IFRS 9:n käyttöönoton vaikutukset kirjataan suoraan edellisten tilikausien voittovaroihin siirtymävaiheen 1.1.2018 avaavaan taseeseen.

Merkittävimmät IFRS 9:n vaikutukset Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuustunnuslukuihin ja omiin varoihin tulevat 1.1.2018 IFRS 9 siirtymäsäännösten mukaisista kirjauksista edellisten tilikausien voittovaroihin sekä taseen kirjausperiaatteiden muutoksista. Omiin varoihin vaikuttaa ensisijaisesti jatkossa tuloslaskelman kautta kirjattavat muutokset odotettavissa olevien luottotappioiden osalta, sekä riskipainotettuihin eriin tasearvojen muutokset kirjanpitoarvojen muuttumisen kautta.

Säästöpankkiryhmässä päätettiin, että vakavaraisuuslaskennassa ei tulla ottamaan käyttöön siirtymäsäännöksiä vaan IFRS 9 -standardista aiheutuvat vaikutukset huomioidaan Ryhmän ja pankkien vakavaraisuuslaskennassa heti täysimääräisinä.

Muutokset luokitteluun ja arvostamiseen liittyen

Päätettäessä rahoitusvaran luokittelusta ja arvostamisesta, IFRS 9:n mukaisesti kaikki rahoitusvarat, pois lukien oman pääoman ehtoiset instrumentit ja johdannaiset, arvioidaan sekä käytössä olevia liiketoimintamalleja rahoitusvarojen hallinnointiin, että instrumentin sopimukseen perustuvien kassavirtojen luonnetta. Luokittelu ja arvostaminen on kuvattu tarkemmin Laadintaperiaatteiden kohdassa 3.1.2. Rahoitusvarojen luokitteluun liittyen IAS 39:n mukaiset luokat (käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat, myytävissä olevat, eräpäivään asti pidettävät sekä lainat ja muut saamiset) on korvattu IFRS 9:n mukaisilla luokilla:

- Jaksotettu hankintameno (AC)
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (käyvän arvon rahasto) (FVOCI)
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat (FVTPL)

Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen IAS 39:n ja IFRS 9:n mukaisesti 1.1.2018 tilanteesta:

(1 000 euroa)	Luokittelu IAS 39	Luokittelu IFRS 9	Kirjanpitoarvo IAS 39 31.12.2017	Kirjanpitoarvo IFRS 9 1.1.2018
Käteiset varat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	16 684	16 684
	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 102 254	1 102 254
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	33 181	33 174
Lainat ja saamiset yleisöltä	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	7 753 055	7 753 460
	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	337	337
Johdannaisinstrumentit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	53 220	53 220
Sijoitukset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	592 413	592 413
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	582 508	582 508
	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	34 694	34 694
	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Jaksotettu hankintameno	41 763	41 404
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettu hankintameno	1 000	1 000
Varat yhteensä			10 211 107	10 210 146

Rahoitusvelkojen luokitteluun ja arvostamiseen ei IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä tullut muutoksia.

Rahoitusvarojen täsmäytys IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä kirjanpitoarvoin esitettynä:

Rahoitusvarat

(1 000 euroa)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudel- leen- arvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Jaksotettu hankintameno				
Käteiset varat				
Tase 31.12.2017	1 118 938			
Luokittelu - käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-1 102 254		
Uudelleenarvostus				
Tase 1.1.2018				16 684
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta				
Tase 31.12.2017	33 181			
Uudelleenarvostus			-7	
Tase 1.1.2018				33 174
Lainat ja saamiset yleisöltä				
Tase 31.12.2017	7 753 391			
Luokittelu - käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-337		
Uudelleenarvostus			405 057	
Tase 1.1.2018				7 746 803
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	41 763			
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		1 000		
Uudelleenarvostus			-359	
Tase 1.1.2018				42 404
Jaksotettu hankintameno yhteensä	8 947 273	-1 101 590	40	7 845 722
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	1 175 920			
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)		-2 196		
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)		-580 312		
Luokittelu - Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-592 413		
Luokittelu - jaksotettu hankintameno		-1 000		
Tase 1.1.2018				0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		580 312		
Tase 1.1.2018				580 312

(1 000 euroa)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudel- leen- arvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		2 196		
Tase 1.1.2018				2 196
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yhteensä				
		582 508		582 508
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaisinstrumentit	53 220			53 220
Sijoitukset	34 694			34 694
Tase 31.12.2017	87 914			87 914
Luokittelu - jaksotettuun hankintameno- olevista		1 102 590		1 102 590
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitus- varoista		592 413		592 413
Tase 1.1.2018	87 914	1 695 003		1 782 917
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	87 914	1 695 003		1 782 917

IFRS 9 voimaantulon myötä IFRS 9:n mukaisia luokitteluvaatimuksia on sovellettu seuraavasti niiden rahoitusvarojen osalta, joiden luokittelu on muuttunut IFRS 9:n soveltamisen seurauksena:

- Velkainstrumentit, jotka aiemmin luokiteltu myytävissä oleviksi, mutta joiden osalta rahavirtakriteereiden ei voi katsoa täyttyvän
  - o Säästöpankkiryhmällä oli luokittelua tehtäessä velkainstrumentteja, joiden osalta rahavirtakriteerit eivät täytyneet niin, että sijoitukset olisi voitu luokitella jaksotettuun hankintameno- tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi. Nämä velkainstrumentit on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Tällaisten velkainstrumenttien yhteenlaskettu arvo Säästöpankkiryhmän taseessa oli siirtymähetkellä 42,6 miljoonaa euroa.
- Rahastosijoitukset
  - o Säästöpankkiryhmässä rahastosijoitukset oli luokiteltu IAS 39:n mukaisesti myytävissä oleviksi. Rahastosijoitukset luetaan IAS 32:n mukaisesti vieraan pääoman ehtoiseksi sijoituksiksi, niin, että rahavirtakriteereiden ei voida katsoa täyttyvän näiden rahastosijoitusten osalta. Tämän seurauksena nämä sijoitukset luokitellaan IFRS 9:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi. 1.1.2018 tilanteessa luokittelumuutoksen piirissä olevia rahastoja oli 532,5 miljoonaa euroa.
- Oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi
  - o Säästöpankkiryhmässä on päätetty arvostaa strategisesti tärkeät osakkeet siirtymähetkellä peruuttamattomasti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta niin, ettei näistä osakkeista luovuttaessa laajaan tuloslaskelmaan kirjattuja käyvän arvon muutoksia kirjata missään vaiheessa tulosvaikutteisesti. IAS 39:n mukaisesti nämä osakkeet on luokiteltu myytävissä oleviksi. Strategisesti tärkeät osakkeet käsittävät Ryhmän sisäiset omistukset.

IFRS 9:n seurauksena Säästöpankkiryhmässä ei ole sellaisia rahoitusvaroja tai -velkoja, joiden luokittelua on muutettu siten, että ne arvostetaan jaksotettuun hankintameno- tai joiden luokittelua on muutettu siirtämällä ne pois käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien ryhmästä siten, että ne arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

Muutokset arvonalentumisten laskemisessa

IFRS 9:n standardi toi mukanaan uuden odotettavissa olevien luottotappioiden mallin arvonalentumisten laskemiseen korvaten samalla IAS 39:ssä käytetyn mahdollisen arvonalentumisen periaatteen. Odotettavissa olevan luottotappion määrä lasketaan arvioimalla rahoitusvaroihin liittyvää luottoriskiä ja erityisesti sitä, onko rahoitusvaran luottoriski kasvanut merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Odotettavissa oleva luottotappio (ECL) kirjataan vieraan pääoman ehtoissille instrumenteille, jotka on luokiteltu jaksotettuun hankintameno- tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, sisältäen myös luottolupaukset, annetut takaukset sekä myyntisaamiset.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan käytetään ryhmätasoisia malleja, jotka pääsääntöisesti pohjautuvat PD/LGD -laskentaan. Keskeiset tekijät malleissa ovat luottoluokituksiin pohjautuva laiminlyönnin todennäköisyys eli Probability of Default (PD) sekä tappioisuus eli Loss Given Default (LGD), jonka laskennassa on huomioitu sopimukselle käytävissä olevat vakuudet. Tulevaisuuden näkymät huomioidaan laskemalla erilaisia skenaariota Ryhmän pääekonomistin luomien talouden tilojen avulla.

Jos luottoriski ei ole luoton myöntämisen jälkeen merkittävästi kasvanut, lasketaan odotettavissa olevat luottotappiot perustuen 12 kuukauden odotettavissa olevaan luottotappioon. Mikäli luottoriski on luoton myöntämisen jälkeen kasvanut merkittävästi, arvonalentumiset lasketaan perustuen luoton elinkaaren aikana odotettavissa olevaan luottotappioon. Luottoriskin kasvu on merkittävä, mikäli sopimuksella on vähäisiä viiveitä (30 - 90 pv) tai sopimuksen luottoluokka on heiken-

tynyt joko absoluuttisesti tai suhteellisesti verrattuna sopimuksen alkamishetkeen. Ryhmään kuuluva pankki voi myös kirjata asiakkuudelle merkittävän luottoriskin kasvun muiden, harkinnassaan olevien tekijöiden perusteella. Maksukyvyttömyyden määritelmä on yhtenäinen kaikessa Ryhmän viranomaisraportoinnissa.

Säästöpankkiryhmän 1.1.2018 odotettavissa olevat luottotappiot olivat 43,9 miljoonaa euroa ja 31.12.2018 36,0 miljoonaa

euroa. Tilinpäätöksessä 2017 esitettyä siirtymävaiheen odotettavissa olevia luottotappioita on tarkennettu laskentamallin muutoksen johdosta. Tilinpäätöksessä 2017 esitetty 1.1.2018 odotettavissa olevien luottotappioiden vaikutus oli 50,5 miljoonaa euroa ja tarkennetun laskentamallin jälkeen 43,9 miljoonaa euroa. Laskentamallin tarkennuksesta johtuva muutos oli 6,7 miljoonaa euroa odotettavissa olevia luottotappiota pienentävä esitettyyn avaavaan taseeseen 1.1.2018.

(1 000 euroa)	1.1.2018	1.1.2018	31.12.2018	31.12.2018
Säästöpankkiryhmän odotettavissa olevat luottotappiot rahoitusvaraluokittain	Pääomat	ECL	Pääomat	ECL
Jaksotettu hankintameno (AC)	7 845 722	40 680	8 636 881	31 968
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (käyvän arvon rahasto) (FVOCI)	582 508	1 256	585 541	1 380
Yhteensä	8 428 230	41 936	9 222 422	33 348

Oman pääoman täsmäytys IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä

IFRS 9:n siirtymävaiheessa tapahtuneet muutokset kirjataan IFRS 9 -standardin sallimien siirtymäsäännösten puitteissa edellisten

tilikausien voittovaroihin tai muihin rahastoihin. Merkittävimmät IFRS 9 -siirtymävaiheen omaan pääoman tehtävät kirjaukset esitetään alla olevassa taulukossa sisältäen täsmäytyksen rahoitusvarojen arvonalentumiskirjauksista IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä.

(1 000 euroa)	31.12.2017	Muutos	1.1.2018
Käyvän arvon rahasto	32 611		
Uudelleenarvostus			
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltavat		1 256	
Yhteensä			1 256
Uudelleenluokittelu			
Käyvän arvon rahaston siirto			
Saamistodistukset		-1 983	
Osakkeet ja osuudet		-23 570	
Käyvän arvon rahaston siirto yhteensä			-25 553
Yhteensä			-25 553
Siirtymän verovaikutus		4 859	
Käyvän arvon rahasto yhteensä	32 611	-19 438	13 173
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	685 279		
Uudelleenarvostus			
Arvon alentumisten purku			
IAS 39 tehdyt arvonalentumiset		29 053	
IAS 39 saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset		11 084	
Arvon alentumisten purku yhteensä			40 137
Odotettavissa olevat luottotappiot			
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot antolainaus		-40 321	
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon luokiteltavat		-359	
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltavat		-1 256	
IFRS 9 taseen ulkopuoliset erät		-1 921	
Odotettavissa olevat luottotappiot yhteensä			-43 856
Yhteensä			-3 719
Uudelleenluokittelu			
Käyvän arvon rahaston siirto			
Saamistodistukset		1 983	
Osakkeet ja osuudet		23 570	
Käyvän arvon rahaston siirto yhteensä			25 553
Yhteensä			25 553
Siirtymän verovaikutus		-2 309	
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	685 279	19 525	704 805
Oma pääoma yhteensä *	1 017 520	88	1 017 608

* Oma pääoma 1.1.2018 sisältäen myös oman pääoman muut erät. Laskelmassa on kuvattu IFRS 9 -siirtymän vaikutus käyvän arvon rahastoon ja edellisten tilikausien voittoon (-tappioon).

IFRS 15 Myyntituotot

IFRS 15 standardi Myyntituotot asiakassopimuksista astui voimaan 1.1.2018. EU hyväksyi standardin lokakuussa 2016. Se korvasi aiemmat IAS 18 ja IAS 11 -standardit sekä niihin liittyvät tulkinnat IFRS -säännöstössä. Säästöpankkiryhmä otti standardin käyttöön sen tultua pakolliseksi 1.1.2018. IFRS 15

sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen myyntituottojen kirjaamisesta: mihin määrään ja milloin myyntituotot kirjataan. Myynti kirjataan määräysvallan siirtymisen perusteella joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana.

IFRS 15 ei vaikuta rahoitusinstrumenttien, vuokrasopimusten tai vakuutusinstrumenttien tuloutukseen ja koskee siten lähinnä

erilaisia palkkiotuottoja. Säästöpankkiryhmän kolme suurinta palkkiotuottoerää koostuvat luotonannosta, maksuliikenteestä ja rahastoista saatavista palkkioista. Toimenpiteen tai palvelun suorittamisesta ansaitut palkkiot tuloutetaan, kun toimenpide tai palvelu on suoritettu. Useampaa vuotta koskevista palkkioista tuloutetaan tilikaudelle kuuluva osuus. Palveluiden osalta asiakassopimukseen liittyvien suoritevelvoitteiden täytyminen on selkeästi todennettavissa eikä tuloutukseen tule muutoksia IFRS 15 -standardiin siirryttäessä. Säästöpankkiryhmän tuotteisiin tai palveluihin ei kuulu takaisinostosopimuksia, takuita tai palautusoikeuksia joilla olisi vaikutusta tulouttamisen ajankohtaan tai määrään.

Korko- ja osinkotuottojen tuloutus perustuu jatkossa IFRS 9 -standardiin eikä tuloutusperusteisiin ole tulossa muutosta nykyiseen IAS 18 -standardin mukaiseen käsittelyyn verrattuna. Siirtymällä IFRS 15 -standardiin ei ole vaikutusta Säästöpankkiryhmän tulokseen.

Muutokset IFRS 4:ään IFRS 9:n Rahoitusinstrumentit soveltaminen IFRS 4:n Vakuutusopimukset kanssa

Muutoksilla vastataan toimialan huoleen liittyen soveltamisen aloittamiseen eri ajankohtina. Standardiin tuodaan kaksi vaihtoehtoista menettelytapaa tilapäisen kirjanpidossa syntyvän yhteensopimattomuuden ja volatiliteetin helpottamiseksi. Säästöpankkiryhmässä on päätetty ottaa siirtymäsäännös käyttöön Sp-henkivakuutus Oy:n rahoitusvarojen osalta niin, että IFRS 9 aloitus yhtiön osalta sovitaan IFRS 17 voimaantulon kanssa yhteen.

Muutokset IAS 40:ään - Sijoituskiinteistöjen siirrot

Muutokset selventävät, että johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muuttamista. Käyttötarkoituksen muutosta osoittavat esimerkit standardissa on myös muutettu niin, että ne viittaavat myös rakenteilla olevaan kiinteistöön samoin kuin valmiiseen kiinteistöön. Standardimuutoksella ei ole ollut vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskoelma 2014-2016

Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 1 ja IAS 28 -standardeja. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.

Siirtymähetken vaikutukset Säästöpankkiryhmän taseeseen:

(1 000 euroa)	31.12.2018
Muut vuokravastuut tilinpäätöksessä 31.12.2018	15 905
Muiden vuokravastuiden diskontattu arvo 1.1.2019	14 311
IFRS 16 helpotukset	
Lyhytaikaiset vuokrasopimukset	-488
Arvoltaan vähäiset omaisuususerät	-810
Kirjattu käyttöoikeusomaisuus 1.1.2019	13 013
Kirjattu käyttöoikeusomaisuuteen kohdistuva velka 1.1.2019	13 013

Tulkinta IFRIC 22 Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike

Kun ulkomaanrahan määräinen -omaisuuserään, kuluun tai tuottoon liittyvä -ennakkosuoritus maksetaan tai vastaanotetaan, IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset -standardi ei ota kantaa siihen, miten kyseisen erän muuntamisen toteutumispäivä määritetään. Tulkinta selventää, että toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhteisö alun perin kirjaa ennakkosuorituksesta ennakkomaksun tai tuloennakon. Liiketoimen muodostuessa useista ennakkosuorituksista, toteutumispäivä määritetään erikseen kullekin yksittäiselle suoritukselle. Standardimuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen, sillä Ryhmällä on hyvin vähän ulkomaanrahan määräisiä omaisuususeriä ja/tai liiketoimia.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

Säästöpankkiryhmä ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Säästöpankkiryhmä ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muut kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2018.

IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöönotto

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi astui voimaan 1.1.2019. Säästöpankkiryhmä on soveltanut siirtymävaiheessa yksinkertaistettua lähestymistapaa ja vertailutietoja ei ole oikaistu.

Ennen IFRS 16 siirtymävaihetta 1.1.2019 Säästöpankkiryhmällä ei ole ollut IAS 17:n ja IFRIC 4:n mukaisia rahoitusleasing-sopimuksia. Alempana kohdassa Laatisperiaatteet 1.1.2019 alkaen on kuvattu Säästöpankkiryhmän uudet laadintaperiaatteet vuokrasopimuksia koskien. Siirtymävaiheessa vuokrasopimusvelaksi kirjattiin vuokrasopimuksen 1.1.2019 jäljellä olevat vuokramaksut diskontattuna nykyarvoon. Diskonttokorkona käytettiin siirtymähetken lisäluotonkorkoa, mikä on se korko, jolla Säästöpankkien Keskuspankki antaa rahoitusta ryhmän Säästöpankeille. Kaikkien käyttöoikeuskohteiden arvoksi kirjattiin vuokrasopimusvelkaa vastaava määrä. IFRS 16 -siirtymällä ei ollut tulosvaikutusta eikä vaikutusta edellisten tilikausien voittovaroihin.

Laatimisperiaatteet 1.1.2019 alkaen

VUOKRASOPIMUKSET

Säästöpankkiryhmä vuokralleottajana

Sopimuksen syntymisajankohtana ja sopimuksen ehtojen muutuksessa Säästöpankkiryhmä arvioi sisältyykö sopimukseen vuokrasopimus. Arviointi tehdään sopimuksen jokaiselle erilliselle vuokrasopimuskomponentille. Sopimus on vuokrasopimus, jos sopimus antaa oikeuden yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan käyttäjäksi ja tiettyä vastiketta vastaan. Sopimus antaa määräysvallan mikäli:

- Sopimuksella on identifioitu ja erillinen/itsenäinen omaisuuserä.
- Sopimuksen myötä saadaan oikeus omaisuuserän käytöstä koko käyttöaikana koitua taloudellinen hyöty kaikilta olenaisilta osin.
- Sopimuksen myötä saadaan oikeus ohjata omaisuuserän käyttötapaa ja -tarkoitusta.

Sopimuksen alkamishetkellä vuokrasopimusvelka on vuokra-aikana maksettavien vuokrien nykyarvo. Vuokrat koostuvat kiinteistä maksuista sekä muuttuvista vuokrista, jotka riippuvat indeksistä. Vuokrasopimusvelka arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Vuokrasopimusvelan määrä uudelleenarvioidaan mikäli tulevat vuokravastikkeet muuttuvat perustuen sopimuksella määritellyn indeksi- tai hinnannuutokseen, vuokra-aika tai jäännösarvotakuun määrä muuttuu tai, jos sopimuksen otto-optio päätetään käyttää. Mikäli vuokrasopimusvelan määrä oikaistaan uudelleenarvioinnin yhteydessä, tehdään vastavaan suuruinen oikaisu myös käyttöoikeusomaisuuserään.

Vuokra-aika alkaa vuokrasopimuksella määriteltynä aloitusajankohtana. Vuokrasopimuksen päättymisajankohta on sopimuksen mukainen päättymisajankohta. Vuokra-aika arvioidaan uudelleen, jos käytetään sopimuksen jatkamioptio eri tavalla kuin alun perin arvioitu. Mikäli vuokrasopimus on toistaiseksi voimassa oleva, on päättymisajankohta sopimuksen mukainen aikaisin mahdollinen irtisanomisajankohta. Poikkeuksena kiinteistöt ja huoneistot, joissa sijainti määrittää päättymisajankohdan. Säästöpankkiryhmän strategiassa kasvukeskuksessa tai merkittävässä maakuntakeskuksessa sijaitsevien vuokra-kohteiden vuokra-aika on kolme vuotta. Muissa sijainneissa olevien kiinteistöjen ja huoneistojen vuokra-aika on yksi vuosi. Diskontokorkona käytetään korkoa, jolla Säästöpankkien Keskuspankki antaa rahoitusta Säästöpankkiryhmän pankeille.

Käyttöoikeusomaisuuden arvo sopimuksen alkamishetkellä on vuokrasopimusvelka lisättyinä vuokranantajalle suoritettua maksut alkamispäivään mennessä, arvion mukaiset ennallistamismenot vuokrakauden lopussa sekä alkuvaiheen välittömät menot. Käyttöoikeuserä arvostetaan myöhemmin hankintamenuon ja siitä kirjataan poistot vuokrakauden mukaan.

Säästöpankkiryhmä kirjaa vuokrasopimuksista käyttöoikeusomaisuuserän erään "Käyttöoikeusomaisuus" ja velan erään "Varaukset ja muut velat".

Säästöpankkiryhmän vuokrasopimuskohteet ovat jaettavissa seuraaviin kohdeomaisuuseriin:

- Koneet ja kalusto
- Kiinteistöt
- Huoneistot
- Tietojärjestelmät
- Muut

Lyhytaikaiset vuokrasopimukset ja arvoltaan vähäiset omaisuuserät

IFRS 16 standardi sisältää kaksi kirjaamista ja arvostamista koskevaa helpotusta. Säästöpankkiryhmä on valinnut, ettei enintään 12 kuukauden vuokrasopimuksia eikä arvoltaan korkeintaan 5000 euron olevia omaisuuseriä kirjata käyttöoikeusomaisuudeksi eikä niiden perusteella kirjata vuokrasopimusvelkaa. Säästöpankkiryhmä kirjaa nämä lyhytaikaiset vuokrasopimukset sekä arvoltaan vähäiset omaisuuserät kuului vuokra-aikana.

Säästöpankkiryhmä vuokranantajana

Säästöpankkiryhmä ei toimi rahoitusleasingsopimuksissa vuokralleantajana. Operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään erässä "Sijoitusomaisuus" (sijoituskiinteistöt) tai "Aineelliset hyödykkeet", ja vuokratulot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa tuloslaskelman erään "Sijoitusomaisuuden nettotuotot" tai "Liiketoiminnan muut tuotot". Säästöpankkiryhmässä operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralleannettuja omaisuuseriä ovat mm. pankin omistamat asuinkiinteistöt.

IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Tulkinta selvittää kirjanpitokäsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön tekemän valitseman ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Muutokset IFRS 9:ään Prepayment Features with Negative Compensation (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintamenuon. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Muutokset IAS 28:ään Long-term Interests in Associates and Joint Ventures* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutokset selventävät, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9-standardia. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Muutokset IAS 19:ään Plan Amendment, Curtailment or Settlement* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutokset selventävät, että etuus pohjaisen järjestelyn muutoksen, supistamisen tai veloitteen täyttämisen yhteydessä yhteisö käyttää päivitettyjä vakuutusmatemaattisia oletuksia määrittääkseen kauden palveluskustannuksen ja nettokoron. Järjestelystä johtuvan omaisuuserän ylärajan vaikutusta ei oteta huomioon veloitteen täyttämistä aiheutuva voittoa tai tappiota laskettaessa, vaan se käsitellään erillisenä, muun laajan tuloksen eränä. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutoskokoelma 2015-2017 (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 ja IAS 23 -standardeja.

Amendments to References to Conceptual Framework in IFRS Standards* (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Uudistettu viitekehys kokoaa viime vuosina käyttöön otetuissa standardeissa IASB:n käyttämän ajattelun. Käsitteellinen viitekehys palvelee pääasiassa IASB:n työkaluna standardien kehittämisessä sekä tukee IFRS Interpretations Committee standardien tulkinnassa. Viitekehys ei kumoa yksittäisten IFRS -standardien vaatimuksia.

Muutokset IFRS 3:een Definition of a Business* (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutoksilla supistettiin ja selvennettiin liiketoiminnan määritelmää. Ne myös sallivat yksinkertaistetun arvioinnin tekemi-

sen siitä, onko hankittu toimintokokonaisuus ennemmin ryhmä omaisuuseriä kuin liiketoiminta. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

Muutokset IAS 1:een ja IAS 8:aan Definition of Material* (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutokset selventävät olennaisuuden määritelmää sekä antavat siihen ohjeistusta. Lisäksi määritelmään liittyviä selityksiä on parannettu. Muutosten tarkoituksena on myös varmistaa, että olennaisuuden määritelmä on johdonmukainen kaikissa IFRS-standardeissa. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

IFRS 17 Vakuutus sopimukset * (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Uusi standardi koskee vakuutus sopimuksia ja auttaa sijoittajia ja muita tahoja paremmin ymmärtämään vakuuttajien altistumista riskeille sekä ymmärtämään niiden kannattavuutta ja taloudellista asemaa. Tämä standardi korvaa IFRS 4 -standardin. Säästöpankkiryhmässä Sp-Henkivakuutus Oy:n vakuutus sopimukset ovat IFRS 17 piirissä. Valmistautuminen uuden standardin tuomiin muutoksiin on aloitettu.

TILIKAUDEN TULOS

LIITE 3: SEGMENTTI-INFORMAATIO

Säästöpankkiryhmä raportoi segmenttitiedot IFRS 8 -standardin mukaisesti. IFRS 8:n mukaan raportointi ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle muodostaa segmenttiraportoinnin perustan. Tilinpäätöksessä segmenttitietona esitettävän informaation segmenttijako perustuu täten samaan jakoon, jota noudatetaan johdon raportoinnissa.

Säästöpankkiryhmän ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Säästöpankkiliitto osk:n hallitus. Säästöpankkiliitto osk toimii Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä, ja Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaan Säästöpankkiryhmän resurssien kohdistamisesta ja tuloksellisuuden arvioinnista vastaa ensisijaisesti Keskusyhteisön hallitus.

Säästöpankkiryhmän raportoitavat segmentit ovat Pankkitoiminta sekä Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta. Raportoitaviin segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään täsmäytyslaskelmilla.

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät jäsensäästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa. Säästöpankkien Keskuspankki toimii jäsenpankkien keskusluottolaitoksena. Sp-Kiinnitysluottopankki harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut sekä muut liiketoiminnan kulut.

Varainhoito- ja henkivakuutussegmenttiin sisältyy Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastojen hallinnointia sekä omaisuudenhoitoa ja Sp-Henkivakuutus Oy henkivakuutustoimintaa. Varainhoito- ja henkivakuutussegmentin merkittävimmät tuottoerät ovat palkkiotuotot, vakuutusmaksutulo sekä sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat palkkiokulut, korvauskulut, henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut.

Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, jotka esitetään liitteessä 2.

Ryhmän sisäiset transaktiot eliminoidaan raportoitavien segmenttien sisällä ja välillä. Hankintameno -eliminoinnit, määräysvallattomien omistajien osuus sekä muut Ryhmän sisäiset järjestelyt sisältyvät täsmäytyslaskelmilla esitettäviin eliminoituihin.

Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin.

IFRS 8:n mukaisesti Säästöpankkiryhmän tulee ilmoittaa, jos tuotot liiketoimista yhden yksittäisen ulkoisen asiakkaan kanssa ylittävät 10 prosenttia Ryhmän tuotoista. Säästöpankkiryhmällä ei ole asiakkaita, joiden tuotot ylittäisivät 10 prosenttia Ryhmän tuotoista.

Tuloslaskelma 2018 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito ja henkivakuutus	Raportoittavat segmentit yhteensä
Korkokate	152 787	-57	152 730
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	58 141	26 317	84 458
Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot	-16 726	-398	-17 124
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		13 163	13 163
Liiketoiminnan muut tuotot	3 026	83	3 109
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	197 228	39 108	236 336
Henkilöstökulut	-63 475	-7 177	-70 652
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-115 916	-10 417	-126 333
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-179 391	-17 594	-196 985
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-3 885		-3 885
Tulos ennen veroja	13 951	21 515	35 466
Tuloverot	-1 586	-4 140	-5 727
Tilikauden tulos	12 365	17 374	29 739
Tase 2018			
Käteiset varat	839 592		839 592
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	44 482		44 482
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	91 684		91 684
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 488 196		8 488 196
Johdannaiset	51 134		51 134
Sijoitusomaisuus	1 189 070		1 189 070
Henkivakuutustoiminnan varat		826 338	826 338
Muut varat	160 625	14 328	174 952
Varat yhteensä	10 864 783	840 666	11 705 449
Velat luottolaitoksille	228 018		228 018
Velat asiakkaille	6 943 977		6 943 977
Johdannaiset	1 981		1 981
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 488 146		2 488 146
Henkivakuutustoiminnan velat		810 359	810 359
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	82 200		82 200
Muut velat	97 966	10 932	108 898
Velat yhteensä	9 842 289	821 291	10 663 580
Henkilöstön määrä tilikauden lopussa	1 098	81	1 179

Täsmäytyslaskelmat (1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017
Tuotot		
Raportoitavien segmenttien tuotot yhteensä	236 336	282 182
Allokoimattomat tuotot, muut toiminnot	-1 685	9
Säästöpankkiryhmän tuotot yhteensä	234 651	282 191
Tulos		
Raportoitavien segmenttien tulos yhteensä	29 739	71 517
Allokoimattomat erät, muut toiminnot	905	377
Säästöpankkiryhmän tulos yhteensä	30 645	71 894

	31.12.2018	31.12.2017
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	11 705 449	11 321 572
Allokoimattomat varat, muut toiminnot	291	4 533
Säästöpankkiryhmän varat yhteensä	11 705 740	11 326 105
Velat		
Raportoitavien segmenttien velat yhteensä	10 663 580	10 290 034
Allokoimattomat velat, muut toiminnot	13 364	18 551
Säästöpankkiryhmän velat yhteensä	10 676 943	10 308 585

Tuloslaskelma 2017 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito ja henkivakuutus	Raportoittavat segmentit yhteensä
Korkokate	142 158	-14	142 143
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	56 015	23 412	79 427
Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot	41 047	1 371	42 418
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		15 552	15 552
Liiketoiminnan muut tuotot	2 557	85	2 642
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	241 777	40 406	282 182
Henkilöstökulut	-63 966	-6 731	-70 696
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-103 840	-6 620	-110 460
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-167 806	-13 350	-181 156
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-13 266		-13 266
Tulos ennen veroja	60 705	27 055	87 761
Tuloverot	-10 831	-5 413	-16 244
Tulos	49 874	21 643	71 517
Tase 2017			
Käteiset varat	1 118 938		1 118 938
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	9 325		9 325
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	32 961		32 961
Lainat ja saamiset asiakkailta	7 754 952		7 754 952
Johdannaiset	53 220		53 220
Sijoitusomaisuus	1 298 390		1 298 390
Henkivakuutustoiminnan varat		840 060	840 060
Muut varat	202 796	10 931	213 727
Varat yhteensä	10 470 581	850 991	11 321 572
Velat luottolaitoksille	228 458		228 458
Velat asiakkaille	6 422 745		6 422 745
Johdannaiset	5 584		5 584
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 563 128		2 563 128
Henkivakuutustoiminnan velat		812 963	812 963
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	100 200		100 200
Muut velat	149 128	7 829	156 956
Velat yhteensä	9 469 243	820 791	10 290 034
Henkilöstön määrä tilikauden lopussa	1 077	79	1 156

LIITE 4: KORKOKATE

(1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017
Korkotuotot		
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavista saamistodistuksista	4 408	4 366
Lainoista ja saamisista luottolaitoksilta	532	576
Lainoista ja saamisista asiakkailta	140 100	135 608
Saamistodistuksista	13 019	14 782
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	26 486	24 559
Muista kuin suojaavista johdannaisista		216
Muista	1 382	1 747
Yhteensä	185 928	181 854
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-3 762	-4 380
Veloista asiakkaille	-14 680	-18 453
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	-2 989	-2 864
Muista kuin suojaavista johdannaisista		-1
Liikkeeseenlasketuista velkakirjoista	-9 526	-11 229
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	-2 008	-2 526
Muista	-260	-225
Yhteensä	-33 224	-39 678
Korkokate	152 704	142 176

LIITE 5: PALKKIOTUOTOT JA -KULUT, NETTO

(1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	22 068	20 717
Talletuksista	424	827
Maksuliikenteestä	33 031	31 033
Arvopapereiden välittämisestä	993	2 012
Rahastoista	26 559	23 574
OmaisuuDENhoidosta	491	145
Lainopillisista tehtävistä	3 791	3 532
Arvopaperien säilytyspalkkiot	1 715	1 109
Vakuutusten välityksestä	1 809	1 773
Takauksista	1 504	1 355
Muista	2 724	2 578
Yhteensä	95 110	88 655
Palkkiokulut		
Maksuliikenteestä	-3 339	-3 201
Arvopapereista	-1 204	-1 339
Rahastoista	-184	-123
OmaisuuDENhoidosta	-744	-709
Muista*	-5 152	-4 125
Yhteensä	-10 623	-9 497
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	84 486	79 159

* josta merkittävimpänä maksujenvälityspalkkiokulut 1 964 tuhatta euroa (1 815 tuhatta euroa).

LIITE 6: SIOJITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot (Myytävikissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot)		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	-84	310
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	3 888	4 103
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset		-145
Saamistodistuksista yhteensä	3 804	4 267
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot		1 563
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt		31 167
Arvonalentumiset		-160
Osinkotuotot	11	5 156
Osakkeista ja osuuksista yhteensä	11	37 726
Yhteensä	3 816	41 993
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokra- ja osinkotuotot	6 997	7 106
Myyntivoitot ja -tappiot	960	367
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	164	82
Vastike- ja hoitokulut	-4 912	-5 091
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-2 014	-5 353
Vuokrakulut sijoituskiinteistöistä	-31	-39
Yhteensä	1 164	-2 928
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	4 979	39 065

LIITE 7: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017
Vakuutusmaksutulo		
Säästöpankkiryhmän osuus	132 405	169 683
Jälleenvakuuttajien osuus	-294	-253
Sijoitustoiminnan nettotuotot *	-49 295	37 348
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-70 796	-50 426
Korvausvastuun muutos	-3 093	-2 124
Vakuutusvelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos	6 062	-136 390
Muut	-1 826	-2 286
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	13 163	15 552
* Sijoitustoiminnan nettotuotot		
Korkokate	120	192
Osinkotuotot	476	473
Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot	824	-259
Realisoitumattomat arvomuutokset	-49 304	27 032
Muut sijoitukset	290	393
Valuuttatoiminnan nettotuotot	184	-98
Sijoitussidonnaisten asiakasvarojen nettotuotot	-1 886	9 615
Yhteensä	-49 295	37 348

LIITE 8: LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2018	1-12/2017
Vuokra- ja osinkotuotot oman käytön kiinteistöistä	190	162
Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä	329	
Pankkitoiminnan muut tuotot	2 387	2 323
Muut	762	598
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	3 669	3 083

LIITE 9: ARVONALENTUMISTAPPIOT LUOTOISTA JA MUISTA SAAMISISTA

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Lainat ja saamiset asiakkailta sekä asiakkaisiin kohdistuvat taseen ulkopuoliset erät	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
(1 000 euroa)	12 kk ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2018	6 263	4 841	31 137	42 241
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1 398	1 046	964	3 408
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-2 223	-1 777	-3 230	-7 230
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-688	1 708		1 020
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-197		1 885	1 688
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	70	-378		-308
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-553	1 689	1 136
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	504		-563	-59
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		353	-380	-27
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut			-7 509	-7 509
ECL:n nettomuutos				-7 881
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2018	5 127	5 241	23 993	34 361

Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL), Sijoitusomaisuus	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
(1 000 euroa)	12 kk ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	Koko voimassa-oloajan ECL	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2018	1 614			1 614
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	705			705
Taseesta pois kirjatut tai poismaksetut erät (ilman luottotappioita)	-633			-633
ECL:n nettomuutos				72
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2018	1 686			1 686

Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2018 yhteensä **36 047**

Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos 1.1.-31.12.2018 yhteensä **7 809**

VARAT

LIITE 10: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

31.12.2018 (1 000 euroa)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikut- teisesti kirjattavat	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja/-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	15 980		823 612			839 592
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			65 057			65 057
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	91 988					91 988
Lainat ja saamiset asiakkailta	8 486 767		508			8 487 276
Johdannaiset			51 134			51 134
suojaavat johdannaiset			51 134			
josta rahavirran suojausta			3 566			
josta käyvän arvo suojausta			47 568			
muut kuin suojaavat johdan- naiset						
Sijoitusomaisuus	42 146	585 889	480 440		42 723	1 151 199
Henkivakuutustoiminnan varat*		162 787	677 373		1 540	841 700
Varat yhteensä	8 636 881	748 677	2 098 125	0	44 263	11 527 946

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			20 575			20 575
Velat luottolaitoksille				228 018		228 018
Velat asiakkaille				6 940 818		6 940 818
Johdannaiset			1 981			1 981
suojaavat johdannaiset			1 981			
josta käyvän arvon suojausta			1 981			
Liikkeeseenlasketut velkakirjat				2 488 147		2 488 147
Henkivakuutustoiminnan velat*			677 303	121 420	3 073	801 796
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				82 288		82 288
Velat yhteensä	0	0	699 859	9 860 691	3 073	10 563 623

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

31.12.2017 (1 000 euroa)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat	Käyvän arvon optio	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja /-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	1 118 938							1 118 938
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					34 694			34 694
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	33 181							33 181
Lainat ja saamiset asiakkailta	7 753 391							7 753 391
Johdannaiset				53 220				53 220
suojaavat johdannaiset				53 220				
josta rahavirran suojausta				4 383				
josta käyvän arvo suojausta				48 837				
Sijoitusomaisuus		1 175 920	41 763				42 994	1 260 677
Henkivakuutustoiminnan varat*		181 178			672 980		1 264	855 422
Varat yhteensä	8 905 510	1 357 098	41 763	159 660	707 674	0	44 258	11 109 522

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					25 369			25 369
Velat luottolaitoksille						228 458		228 458
Velat asiakkaille						6 419 543		6 419 543
Johdannaiset				5 584				5 584
suojaavat johdannaiset				5 584				
josta käyvän arvon suojausta				5 584				
Liikkeeseenlasketut velkakirjat						2 563 128		2 563 128
Henkivakuutustoiminnan velat*					671 784	128 764	2 582	803 130
Velat, joilla on huonompi etuoikeus						100 284		100 284
Velat yhteensä	0	0	0	5 584	697 153	9 440 178	2 582	10 145 497

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

LIITE 11: LAINAT JA SAAMISET

31.12.18 (1 000 euroa)	Ei arvonalennettu (brutto)	Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL)	Tasearvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta			
Talletukset	91 765		91 765
Luotot ja muut saamiset	223		223
Yhteensä	91 988	0	91 988
Lainat ja saamiset asiakkailta			
Tuotteittain			
Käytetyt tililuotot	84 456	-1 897	82 559
Syndikoidut lainat ja repo-sopimukset			
Lainat	7 953 810	-28 707	7 925 103
Korkotukilainat	385 273	-1 564	383 709
Valtion varoista välitetyt lainat			1 618
Luottokortit			93 790
Takaussaamiset			411
Muut saamiset			86
Yhteensä	8 423 539	-32 168	8 487 276
Lainat ja saamiset yhteensä	8 515 527	-32 168	8 579 264

31.12.17 (1 000 euroa)			
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta			
Talletukset			32 221
Luotot ja muut saamiset			960
Yhteensä			33 181
Lainat ja saamiset asiakkailta			
Käytetyt tililuotot			83 759
Syndikoidut lainat ja repo-sopimukset			
Lainat			7 282 472
Korkotukilainat			329 265
Valtion varoista välitetyt lainat			3 064
Luottokortit			93 441
Takaussaamiset			503
Muut saamiset			550
Arvon alentumiset			-39 661
Yhteensä			7 753 391
Lainat ja saamiset yhteensä			7 786 572

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappiot (1 000 euroa)	Sopimuskohtaisesti arvostetut	Ryhmäkohtaisesti arvostetut	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2017	24 856	6 298	31 155
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	10 286	6 087	16 373
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-1 657	-1 302	-2 959
- lopulliset luottotappiot	-4 908		-4 908
Arvonalentumiset 31.12.2017	28 577	11 084	39 661

LIITE 12: JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Säästöpankkiryhmä suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa suojaussuhteisiin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus. Rahavirran suojauksen kohteena on vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenoon. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Suojaavien

johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laskennallisilla veroilla oikaistuna omassa pääomassa olevaan suojausinstrumenttien rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus kirjataan suoraan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Kaupankäynnin nettotuottoihin kirjataan myös suojaavina instrumentteina kirjattujen korko-optioiden aika-arvon muutos, koska aika-arvo ei ole osa suojaussuhdetta. Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

31.12.2018 (1 000 euroa)	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot	
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta		Varat	Velat
Suojaavat johdannais-sopimukset						
Käyvän arvon suojaus	142 540	1 737 086	459 000	2 338 626	47 568	1 981
Korkojohdannaiset	115 000	1 695 000	459 000	2 269 000	45 877	290
Osake- ja indeksi-johdannaiset	27 540	42 086		69 626	1 691	1 691
Rahavirran suojaus		40 000	10 000	50 000	3 566	
Korkojohdannaiset		40 000	10 000	50 000	3 566	
Yhteensä	142 540	1 777 086	469 000	2 388 626	51 134	1 981

Johdannaiset yhteensä 51 134 1 981

Kaudella 1-12/2018 kirjattiin -394 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli -199 tuhatta euroa ja se on kirjattu kaupankäynnin nettotuottoihin.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	938	2 541	156	3 635
Yhteensä	938	2 541	156	3 635

31.12.2017 (1 000 euroa)	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot	
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta		Varat	Velat
Suojaavat johdannais-sopimukset						
Käyvän arvon suojaus	174 480	1 827 209	309 000	2 310 689	48 837	5 584
Korkojohdannaiset	105 000	1 755 000	309 000	2 169 000	44 651	2 475
Osake- ja indeksijohdannaiset	69 480	72 209		141 689	4 186	3 109
Rahavirran suojaus	15 000	20 000	30 000	65 000	4 383	
Korkojohdannaiset	15 000	20 000	30 000	65 000	4 383	
Yhteensä	189 480	1 847 209	339 000	2 375 689	53 220	2 247

Johdannaiset yhteensä	53 392	2 289
------------------------------	---------------	--------------

Kaudella 1-12/2017 kirjattiin -1 298 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli 67 tuhatta euroa ja se on kirjattu kaupankäynnin nettotuottoihin.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	1 629	2 551	457	4 637
Yhteensä	1 629	2 551	457	4 637

LIITE 13: SIOITUSOMAISSUUS

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat (Myytävissä olevat sijoitukset)		
Saamistodistukset	585 541	623 796
Osakkeet ja osuudet	14 555	552 125
Yhteensä	600 096	1 175 920
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		
Osakkeet ja osuudet	466 233	
Yhteensä	466 233	0
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat sijoitukset		
Saamistodistukset	42 452	41 763
Odotettavissa olevat luottotappiot	-306	
Yhteensä	42 146	41 763
Sijoituskiinteistöt	42 723	42 994
Sijoitusomaisuus yhteensä	1 151 199	1 260 677

Erittely liikkeeseenlaskijan noteerauksen perusteella

31.12.2018 (1 000 euroa)	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat sijoitukset	Yhteensä
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	137 239		39 452	176 691
Muilta	448 302	439 055	2 000	450 303
Muut				
Muilta	14 555	27 178	1 000	15 555
Yhteensä	600 096	466 233	42 452	642 548

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

31.12.2017 (1 000 euroa)	Myytavissä olevat saamistodistukset	Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Kaikki yhteensä
	Käypään arvoon	Käypään arvoon	Hankinta- menoon*	Yhteensä	Jaksotettuun hankintamenoon	
Noteeratut	595 490	542 941		542 941	41 763	1 180 194
Julkisyhteisöiltä	138 105				2 004	140 109
Muilta	457 385	542 941		542 941	39 759	1 040 085
Muut kuin noteeratut	28 306	5 662	3 521	9 184		37 489
Muilta	28 306	5 662	3 521	9 184		37 489
Yhteensä	623 796	548 603	3 521	552 125	41 763	1 217 683

* Oman pääoman ehtoiset instrumentit, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa ja joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen arvon alentumistappiot (1 000 euroa)	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Arvon alentumiset 1.1.2017	1 239	778	2 017
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	145	160	305
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-1 256	-138	-1 394
Arvon alentumiset 31.12.2017	128	800	928

LIITE 14: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Sijoitusrahastot	378 111	390 543
Varainhoitosalkut	124 186	123 027
Muu sijoitussidonnainen kateomaisuus	174 385	157 613
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	676 681	671 183
Muut sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	692	1 797
Yhteensä	692	1 797
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	2 673	3 403
Osakkeet ja osuudet	160 114	177 775
Yhteensä	162 787	181 178
Muut sijoitukset yhteensä	163 479	182 975
Henkivakuutustoiminnan sijoitukset yhteensä	840 160	854 158
Muut varat		
Muut saamiset	1 290	962
Siirtosaamiset	250	302
Muut varat yhteensä	1 540	1 264
Henkivakuutustoiminnan varat yhteensä	841 700	855 422

Henkivakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten, osakkeiden ja osuuksien sekä johdannaisten erittely liikkeeseenlaskijan noteerauksen perusteella

(1 000 euroa)	31.12.2018			31.12.2017		
	Saamis-todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannaissopimukset	Saamis-todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannaissopimukset
Noteeratut	692	676 681		1 797	671 183	
Muilta	692	676 681		1 797	671 183	
Yhteensä	692	676 681	0	1 797	671 183	0

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat

31.12.2018	Myytävissä olevat saamistodistukset	Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet
(1 000 euroa)	Käypään arvoon	Käypään arvoon
Noteeratut	2 673	155 209
Muilta	2 673	155 209
Muut kuin julkisesti noteeratut		4 905
Muilta		4 905
Yhteensä	2 673	160 114

31.12.17	Myytävissä olevat saamistodistukset	Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet
(1 000 euroa)	Käypään arvoon	Käypään arvoon
Noteeratut	3 403	172 900
Muilta	3 403	172 900
Muut kuin julkisesti noteeratut	0	4 875
Muilta		4 875
Yhteensä	3 403	177 775

LIITE 15: MYYTÄVÄNÄ OLEVAKSI LUOKITELLUT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmät) luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Ne esitetään kirjanpitoarvoon tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi.

Säästöpankkiryhmä on allekirjoittanut 23.1.2019 sopimuksen yhdysvaltalaisen Cognizant Technology Solutionsin kanssa peruspankkijärjestelmän uudistamisesta. Osana sopimuskokonaisuutta Cognizant ostaa Säästöpankkiryhmältä Oy Samlink Ab:n osakkeet. Tilinpäätöshetkellä sopimusneuvottelut olivat edenneet pitkälle, minkä vuoksi Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksessä Samlink-omistusta käsitellään myytävänä olevana omaisuuseränä.

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Varat		
Osakkuusyrityt	8 610	
Yhteensä	8 610	0

Myytävänä oleviksi luokiteltavien ryhmään ei sisälly velkoja 31.12.2018.

VELAT

LIITE 16: VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILLE

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Velat luottolaitoksille		
Velat keskuspankeille	38 000	38 000
Velat luottolaitoksille	190 018	190 458
Yhteensä	228 018	228 458
Velat asiakkaille		
Talletukset	6 896 963	6 375 524
Muut rahoitusvelat	6 149	2 401
Ottolainauksen käyvän arvon muutos	37 706	41 618
Yhteensä	6 940 818	6 419 543
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	7 168 836	6 648 001

LIITE 17: LIIKKEESEENLASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat		
Joukkovelkakirjalainat	1 244 130	1 270 313
Vakuudelliset joukkovelkakirjalainat	997 099	996 430
Muut		
Sijoitustodistukset	246 918	296 386
Muut		
Liikkeeseenlasketut velkakirjat yhteensä	2 488 147	2 563 128
Joista		
Vaihtuvakorkoiset	516 040	608 858
Kiinteäkorkoiset	1 972 108	1 954 270
Yhteensä	2 488 147	2 563 128

Säästöpankkiryhmällä ei ole ollut mitään viivästyksiä ja laiminlyöntejä liittyen sen liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin.

LIITE 18: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Muu kuin sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset	121 420	128 764
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	472 591	515 265
Sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velka	204 712	156 519
Vastuuvelan riittävyystestin mukainen täydennys		
Muut velat		
Siirtovelat ja saadut ennakot	2 397	1 944
Muut	677	638
Henkivakuutustoiminnan velat yhteensä	801 796	803 130

Vastuuvelka on arvostettu kansallisen tilinpäätöksen periaatteiden mukaisesti. Arvostusperiaatteet on kuvattu tarkemmin laatimisperiaatteissa (liite 2).

Vastuuvelan riittävyystestissä verrataan vastuuvelan riittävyttä sisäisen mallin mukaiseen vastuuvelkaan. Riittävyystesti on kuvattu tarkemmin laatimisperiaatteissa.

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 19: KÄYVÄT ARVOT ARVOSTUSMENETELMÄN MUKAISESTI

Rahoitusinstrumentit esitetään Ryhmän taseessa käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (liite 2) kuvataan rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu arvostustavan mukaan sekä perusteet arvostamistavoille ja käyvän arvon määrittämiselle.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot määritetään ensisijaisesti käyttämällä noteerauksia julkisesti noteeratuilta markkinoilta tai kolmansilta osapuolilta saatuja markkinahintoja. Mikäli markkinanoteerausta ei ole saatavilla, on tase-erät pääosin arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat tilinpäätöspäivän markkinakorkojen avulla. Käteisvarojen osalta käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa. Myös vaadittaessa maksettavien talletusten osalta on nimellisarvon katsottu vastaavan käypää arvoa.

Sijoituskiinteistöt arvostetaan Ryhmän tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo ilmoitetaan liitetietona. Käypien arvojen määrittelyn perustana on käytetty mahdollisimman vertailukelpoisia markkinahintoja tai kiinteistön nettotuottoihin perustuvaa arvostusmallia. Merkittävimpien kiinteistöjen osalta arvostukselle pyritään saamaan riippumattoman arvioitsijan lausunto.

Säästöpankkiryhmällä ei ole kertaluontoisesti käypään arvoon arvostettuja varoja.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusvarat, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien noteerausten perusteella. Likvidiksi kat-

sotaan markkina, jossa hinnat ovat saatavilla helposti ja riittävän säännöllisesti. Tasoon 1 kuuluvat noteeratut joukkovelkakirjalainat sekä muut arvopaperit ja pörssiosakkeet ja -johdannaiset, joille noteerataan julkisesti hinta.

Taso 2 sisältää rahoitusvarat, joille ei ole saatavissa noteerausta suoraan toimivilta markkinoilta ja joiden käypä arvo arvioidaan käyttäen arvostusmenetelmiä tai -malleja. Nämä perustuvat oletuksiin, joita tukevat todennettavissa oleva markkinainformaatio, kuten vastaavanlaisten instrumenttien noteerattuja korkoja tai hintoja. Tähän ryhmään kuuluvat mm. valuutta- ja korkojohdannaiset sekä yritys- ja sijoitustodistukset.

Taso 3 sisältää rahoitusvarat, joiden käypää arvoa ei saada julkisesta markkinanoteerauksesta tai todennettavissa olevaan markkinainformaatioon perustuvien arvostusmenetelmien tai -mallien avulla. Tasoon 3 luetaan noteeraamattomat osakeinstrumentit, strukturoidut sijoitukset sekä muut arvopaperit, joille ei tällä hetkellä ole saatavissa sitovaa markkinanoteerausta. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon. Tasoon 3 luetaan myös Ryhmän sijoituskiinteistöille määritetyt käyvät arvot.

Siirrot tasojen välillä

Siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Siirtoja tasojen 1, 2 ja 3 välillä ei ole ollut kauden 1.1.-31.12.2018 aikana.

31.12.2018	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 349 043	1 328 512		20 531	1 349 043
Varainhoito- ja henkivakuutus-toiminta*	677 373	676 681		692	677 373
Muut toiminnot**	20 575	20 575			20 575
Johdannaispimukset					
Pankkitoiminta	51 134		51 133		51 134
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Pankkitoiminta	585 889	571 252	10 475	5 347	587 074
Varainhoito- ja henkivakuutus-toiminta*	162 787	151 888		10 899	162 787

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2018	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Jaksotettuun hankintameno- arvostettavat					
Sijoitusomaisuus, pankkitoiminta	42 146	42 704		1 000	43 704
Lainat ja muut saamiset, pankkitoiminta	8 594 736		10 400 870		10 400 870
Rahoitusvarat yhteensä	11 483 683	2 791 613	10 462 478	38 468	13 292 560

Sijoituskiinteistöt					
Pankkitoiminta	42 723			69 567	69 567
Yhteensä	42 723	0	0	69 567	69 567

31.12.2018	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	677 303	677 303			677 303
Muut toiminnot**	20 575	20 575			20 575
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	1 981		1 981		1 981

Jaksotettuun hankintameno- arvostettavat					
Pankkitoiminta	9 739 271	2 161 228	6 922 896	664 002	9 748 125
Rahoitusvelat yhteensä	10 439 130	2 859 106	6 924 877	664 002	10 447 985

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	8 772	1 797	10 569
IFRS 9 siirtymän vaikutus avaavaan taseeseen	8 867		8 867
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	17 639	1 797	19 436
Hankinnat	3 784	840	4 624
Myynnit	-1 668	-1 813	-3 481
Eräntyneet tilikauden aikana	-33		-33
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, realisoituneet	70	16	86
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, ei-realisoituneet	-810	-148	-958
Siirrot tasolta 1 ja 2	1 550		1 550
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	20 531	692	21 223

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvomuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	29 817	6 682	36 499
IFRS 9 siirtymän vaikutus avaavaan taseeseen	-10 593		-10 593
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	19 224	6 682	25 906
Hankinnat	1 375	4 193	5 568
Myynnit	-3 833	-161	-3 994
Eräänntyneet tilikauden aikana	-5 240		-5 240
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	110	10	120
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet		-30	-30
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset	215	206	421
Siirrot tasolta 1 ja 2	1 574		1 574
Siirrot tasolle 1 ja 2	-8 079		-8 079
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	5 347	10 899	16 245

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutus-toiminnan nettotuotot".

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Herkkyyshanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3 (1 000 euroa)		
31.12.2018	Kirjanpito-arvo	Negatiivinen tulosvaikutus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	20 531	-3 080
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	692	-104
Yhteensä	21 223	-3 183
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	5 347	-802
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	10 899	-1 635
Yhteensä	16 245	-2 437
Yhteensä	37 468	-5 620

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyysoletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 %:n kaikissa maturitettiluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyyshanalyysissä on käytetty 15 %:n arvonmuutosta. Johdannaisien osalta herkkyyshanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	9 325	552		8 772	9 325
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	672 980	671 183		1 797	672 980
Muut toiminnot**	25 369	25 369			25 369
Johdannaisopimukset					
Pankkitoiminta	53 220		53 220		53 220
Myytävissä olevat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 175 920	1 136 538	9 986	29 817	1 176 341
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	181 178	174 496		6 682	181 178

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat					
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset					
Pankkitoiminta	41 763	43 828			43 828
Lainat ja muut saamiset					
Pankkitoiminta	8 905 510		10 463 054	4 245	10 467 298
Rahoitusvarat yhteensä	10 223 865	2 027 106	9 515 552	49 485	11 592 143
Sijoituskiinteistöt					
Pankkitoiminta	42 994			69 247	69 247
Yhteensä	42 625	0	0	68 410	68 410

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoittain			
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	671 784	671 784			671 784
Muut toiminnot**	25 369	25 369			25 369
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	5 584		5 584		5 584
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat					
Pankkitoiminta	9 311 414	2 190 258	6 605 525	523 591	9 319 374
Rahoitusvelat yhteensä	10 014 150	2 887 411	6 611 109	523 591	10 022 111

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille ja jotka kuuluvat tasoon 3.

Tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henki- vakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	8 811	1 537	10 347
Erääntyneet tilikauden aikana	-300		-300
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	257		257
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	4	260	264
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	8 772	1 797	10 568

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvonmuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Johdannaiset (netto) (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henki- vakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	1 239		1 239
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-172		-172
Siirrot tasolle 1 ja 2	-1 067		-1 067
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0	0	0

Tuloslaskelman kautta kirjatut johdannaisten arvonmuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Myytävikissä olevat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henki- vakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	28 684	5 076	33 760
Hankinnat	4 485	1 807	6 292
Myynnit	-3 040	-160	-3 200
Erääntyneet tilikauden aikana	-3 884		-3 884
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	1	1	2
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-113		-113
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset	551	-42	509
Siirrot tasolta 1 ja 2	5 682		5 682
Siirrot tasolle 1 ja 2	-2 548		-2 548
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	29 817	6 682	36 499

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutus-
toiminnan nettotuotot".

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3
(1 000 euroa)

31.12.2017	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvaiku- tus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	8 772	-218
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	1 797	-1
Yhteensä	10 569	-219
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	29 817	-634
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	6 682	-1 272
Yhteensä	36 499	-1 906
Yhteensä	47 068	-2 125

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys oletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 %:n kaikissa maturitettiluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty 15 %:n arvonmuutosta. Johdannaisten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

LIITE 20: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN NETTOUTUS

Säästöpankkiryhmän johdannaissopimuksiin sovelletaan joko ISDA:n tai Finanssialan johdannaissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan nettouttaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaisten esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

30.12.2018				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannaissopimukset				51 133		23 302	27 831
Yhteensä				51 133	0	23 302	27 831

Velat							
Johdannaissopimukset				1 981		289	1 693
Yhteensä				1 981	0	289	1 693

31.12.2017				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannaissopimukset				52 143		33 588	18 555
Yhteensä				52 143	0	33 588	18 555

Velat							
Johdannaissopimukset				5 584		399	5 185
Yhteensä				5 584	0	399	5 185

LIITE 21: VAKUUDET

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Annetut vakuudet		
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	28 392	25 585
Luotot *	1 782 148	1 485 159
Muut	27 047	12 750
Annetut vakuudet yhteensä	1 837 587	1 523 494
Saadut vakuudet		
Kiinteistövakuudet	8 090 076	7 372 032
Saamistodistukset	34 996	38 370
Muut	87 919	76 222
Saadut takaukset	61 318	59 162
Saadut vakuudet yhteensä	8 274 309	7 545 786

* Sp-Kiinnitysluottopankin liikkeeseenlaskemien vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetetut luotot.

LIITE 22: TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Takaukset	61 382	59 277
Luottolupaukset	628 996	596 311
Muut	7 035	7 607
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	697 414	663 195

LIITE 23: LÄHIPIIRITIEDOT

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on määritellyt Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluvat tahot. Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluu Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävät yhtiöt ja yhteisöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt sekä heidän läheiset perheenjäsenensä. Lisäksi lähipiiriin kuuluu yhteisöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ja/tai heidän läheisillä perheenjäsenillään on määräysvalta tai yhteinen mää-

räysvalta. Säästöpankkiryhmän johtoon kuuluviin avainhenkilöihin luetaan Säästöpankkiliitto osk:in hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä johtoryhmän jäsenet.

Lähipiirille myönnettyt luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

2018 (1 000 euroa) Liiketaapahtumat lähipiirin kanssa	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt*	Läheisyrietykset**	Osakkuusyrietykset ja yhteisjärjestelyt	Yhteensä
Varat				
Luotot	7 291	505	6 781	14 577
Varat yhteensä	7 291	505	6 781	14 577
Velat				
Talletukset	3 097	3 105	2 461	8 662
Muut velat	1 894	529	4 496	6 920
Velat yhteensä	4 991	3 634	6 957	15 582
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottositoumukset	650	2 313	2 553	5 516
Yhteensä	650	2 313	2 553	5 516
Tuotot ja kulut				
Korkotuotot	40	64	122	226
Korkokulut	-5	-1		-6
Vakuutusmaksutuotot	133	206		338
Palkkiotuotot	6	56	58	121
Muut kulut			-45 095	-45 095
Yhteensä	174	325	-44 914	-44 415

* Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöt ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

** Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöiden ja heidän läheisten perheenjäsentensä yhtiöt, joissa heillä on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

(1 000 euroa) Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saama kompensatio	1-12/2018	1-12/2017
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	3 874	2 671
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	368	316
Yhteensä	4 242	2 987

2017 (1 000 euroa) Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt*	Läheisyrietykset**	Osakkuusyrietykset ja yhteisjärjestelyt	Yhteensä
Varat				
Luotot	7 100	887	7 325	15 311
Varat yhteensä	7 100	887	7 325	15 311
Velat				
Talletukset	4 960	2 138	2 806	9 905
Muut velat	1 114	139	4 821	6 073
Velat yhteensä	6 074	2 277	7 627	15 979
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottositoumukset	570	229	4 732	5 531
Yhteensä	570	229	4 732	5 531
Tuotot ja kulut				
Korkotuotot	52	17	135	204
Korkokulut	-15	2		-13
Vakuutusmaksutuotot	505	53		558
Palkkiotuotot	7	3	60	69
Muut kulut			-41 135	-41 135
Yhteensä	549	75	-40 940	-40 316

* Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöt ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

** Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöiden ja heidän läheisten perheenjäsentensä yhtiöt, joissa heillä on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

VAKAVARAISUUSTIEDOT

LIITE 24: VAKAVARAISUUDEN YHTEENVETO

Säästöpankkiryhmää koskevat julkistamisvaateet riskienhallinnan tavoitteiden ja käytänteiden osalta on kuvattu Ryhmän tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa. Säästöpankkiryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat tiedot sekä palkitsemissijärjestelmä on kuvattu tilinpäätöksen hallinnointiperiaatteissa.

Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö, jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja pal-

veluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Säästöpankkiliitto osk toimii Yhteenliittymän keskusyhteisönä.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositioneille.

Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	986 758	969 674
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-38 524	-30 591
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	948 235	939 082
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	948 235	939 082
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	29 736	45 483
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	29 736	45 483
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	977 970	984 565
Riskipainotetut erät yhteensä	5 385 564	5 165 694
josta luottoriskin osuus	4 815 965	4 601 921
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	72 423	72 541
josta markkinariskin osuus	38 332	39 879
josta operatiivisen riskin osuus	458 844	451 354
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	17,6 %	18,2 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	17,6 %	18,2 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	19,1 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	977 970	984 565
Pääomavaatimus yhteensä*	593 940	569 379
josta Pilari II lisäpääomavaatimuksen osuus	26 928	25 828
Pääomapuskuri	384 031	415 186

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

LIITE 25: OMIEN VAROJEN TÄSMÄYTSLASKELMA

Omien varojen täsmäytys

(1 000 euroa)	31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma yhteensä (IFRS)	1 028 795	1 017 520
Vähennykset	-42 037	-47 846
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	986 758	969 674
Tilikauden voitto	-1 852	-2 607
Rahavirran suojaus	-3 753	-2 867
Aineettomat hyödykkeet	-28 682	-23 608
Laskennallisten verosaamisten ero	-4 237	-1 510
Siirtymäkauden oikaisu ydinpääomaan		
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	948 235	939 082

LIITE 26: OMIEN VAROJEN VÄHIMMÄISMÄÄRÄ

Luotto- ja vastapuoliriski	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2017
Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Riskipainotetut saamiset	Omien varojen vaade	Riskipainotetut saamiset	Omien varojen vaade
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	117	9		
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	456	36	498	40
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	64	5	161	13
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	33 212	2 657	38 535	3 083
Saamiset yrityksiltä	1 035 938	82 875	1 002 963	80 237
Vähittäisaamiset	858 435	68 675	850 380	68 030
Kiinteistövakuudelliset saamiset	2 147 289	171 783	1 943 450	155 476
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	61 471	4 918	53 963	4 317
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	9 002	720	8 080	646
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	5 242	419	5 147	412
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	434 121	34 730	469 694	37 575
Oman pääoman ehtoiset vastuut	85 254	6 820	87 942	7 035
Muut erät	145 364	11 629	141 109	11 289
Luottoriski yhteensä	4 815 965	385 277	4 601 921	368 154
Vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	72 423	5 794	72 541	5 803
Markkinariski	38 332	3 067	39 879	3 190
Operatiivinen riski	458 844	36 708	451 354	36 108
Yhteensä	5 385 564	430 845	5 165 694	413 256

LIITE 27: KOKONAISVASTUUT VASTUURYHMITÄIN

Luotto- ja vastapuoliriski 31.12.2018

Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuun määrä yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 524 154	23 256		1 547 410
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	29 466	7 363		36 830
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	11 120			11 120
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	21 558	1 347	83 739	106 643
Saamiset yrityksiltä	1 025 812	186 175		1 211 987
Vähittäissaamiset	1 173 363	335 189		1 508 552
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 179 991	141 646		6 321 636
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	56 135	51		56 185
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	6 001			6 001
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	52 423			52 423
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	458 226			458 226
Oman pääoman ehtoiset vastuut	47 380			47 380
Muut erät	162 039			162 039
Yhteensä	10 747 668	695 026	83 739	11 526 433

Luotto- ja vastapuoliriski 31.12.2017 *

Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuun määrä yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 658 126	22 048		1 680 174
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	35 098	4 070		39 168
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	51 511			51 511
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	30 697	1 418	87 642	119 757
Saamiset yrityksiltä	1 004 238	135 782		1 140 020
Vähittäissaamiset	1 164 262	322 311		1 486 573
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 585 622	144 055		5 729 677
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	48 507	65		48 572
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	5 387			5 387
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	39 244			39 244
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	527 127			527 127
Oman pääoman ehtoiset vastuut	50 068			50 068
Muut erät	158 471			158 471
Yhteensä	10 358 358	629 749	87 642	11 075 748

*Taulukon tiedot korjattu vuoden 2017 osalta.

Säästöpankki